

ОНДРЖЕЙ СЕКОРА

МРАВКИТЕ НЕ СЕ ПРЕДАВАТ

Превод от чешки: Емилия Карл Лещова, 1961

chitanka.info

МРАВОКЪТ, КОЙТО НЕ СЕ СТРАХУВАШЕ НИТО ОТ БОДЛИТЕ, НИТО ОТ ПАЯКА

На края на тъмната гора имаше една шипка, обсипана от долу до горе с розови цветчета. Цветчетата се усмихваха и ласкаво подканяха: „Вижте ни колко сме красиви!“ — и чудесно, чудесно миришеха.

Но по клонките на шипката имаше и бодли. А те заплашваха: „Внимавайте, ще ви убодем!“ — и сърдито се ежеха на всички страни.

В това време между бодлите се промъкваше запъхтян мравок. Той бързаше нагоре по клончето, сякаш някой го гонеше. Мравокът бе съвсем чер. Само на врата му

имаше вързано червено шалче на точки.

— Оставете ме! Къш! — смърри мравокът бодлите. — Не виждате ли, че бързам да се покатеря на върха! Аз, мили мои, трябва да видя отвисоко къде е моят мравуняк. Днес сбърках пътя. Съвсем се заблудих.

Мравокът се промъкваше ловко между бодлите и се качваше все по-нагоре и по-нагоре.

Той се покатери чак на върха, където бе цъфнало най-красивото цветче. То ще му служи за наблюдателница и оттам може би ще види къде е мравунякът му.

Хоп! — и мравокът скочи на едно гладко розово листче от цветчето. Но тъй като се бе засилил, той неочаквано се подхлъзна и — туп! — падна надолу с главата сред тичинките, отрупани с нежен жълт пращец. А тичинките имаха много, много пращец! Пращецът веднага се разпиля и навлезе в очите и носа на мравока. — А-а-а-пчих! — кихна той така силно, че цветчето се залюля. Но щом цветчето се залюля, краката на мравока се подхлъзнаха и той полетя надолу заедно с една тичинка, за която се бе хванал.

— Ще дам милион камъчета за една спасителна мрежа! — извика мравокът ужасен. И още недорекъл, под него като по чудо се яви опъната мрежа, в която той падна като в пух. Но ето ти беда! Това не беше спасителна мрежа, а паяжина. Паякът се плъзна към мравока по най-дебелата нишка на паяжината, като се смееше: „Ха-ха-ха! Мравочето се хвана! Мравоченце, ами ако те изям?“ — и се нахвърли върху него.

Мравокът беше малък. В сравнение с него Паяка бе гигант. Но мравокът съвсем не мислеше да се остави да го изядат.

В първия момент той отблъсна с крака клещите на Паяка. След това удари с лявата си ръка озъбената муцуна на изненадания Паяк и после, когато пред очите на Паяка заиграха искри, мравокът скочи пред него, размаха тичинката от шипковото цветче, като шпага и извика:

— Ти мислиш, че се страхувам от тебе, защото си паяк? Мислиш, че ще се предам, защото си голям, а аз малък! Много се лъжеш! На̀ ти! На̀ ти! — и почна да мушка Паяка с тичинката по корема, по шията, в носа. Паякът се бранеше, риташе със своите осем крака, но мравокът не отстъпваше и — муш-муш-муш! — нанасяше му удар след удар.

При всяко мушкане по корема или по шията Паяка усещаше гъдел и подскачаше. Но когато мравокът го мушкаше в носа, прашецът от тичинката се разпиляваше и влизаше в очите, носа и устата на Паяка. Той не можа да издържи това и — а-а-а-пчих! — кихна десет пъти по-силно, отколкото бе кихнал мравокът.

И ето какво се случи тогава. Паяжината се разкъса и всичко рухна: по едно въже мравокът се спусна към земята, а по друго — Паяка.

Паяка се мятеше насам-натам и се омотаваше в собствената си паяжина. Мравокът побягна като ужилен — далеч, колкото може по-

далеч от паяжината.

Мравокът не можа да намери мравуняка си. Той не успя да се огледа от върха на шипката. Но се спаси и не се предаде на Паяка, който бе десет пъти по-голям и по-дебел от него.

ЧУВАШЕ СЕ ПЛАЧ И ТИХО СТЕНАНИЕ

— Ами сега какво да правя? — размишляваше мравокът, седнал на земята. — Къде да отида? Едва ли ще случя пътя към дома, а тук не познавам нито едно камъче, нито една тревица. Няма ли кого да попитам?

И както разсъждаваше така, мравокът неочаквано дочу някакво тихо гласче. То звучеше като плач, като тихо стенание, като че ли някъде се бе случило нещастие. Мравокът направи няколко крачки към: странния глас и остана

изумен.

В сянката на две листчета, полузаровена в земята, се беше сгушила една млада мравча майка и тихичко плачеше. Булчиното венче беше още на главата ѝ, но крилцата като на всяка мравча майка бяха паднали и лежаха до нея. Майката бе голяма, грамадна като всички мравчи майки. Тя беше много по-голяма от нашия мравок, но плачеше като малко момиченце.

— Ами като не знам какво да захвана? Какво да правя? Нищо не умея, аз още нищо не умея — вайкаше се тя. — Ах, горката аз, колко съм нещастна!...

То беше плач, то беше вайкане! И нищо чудно! След сватбата мравчатата майка е длъжна сама да основе новия мравуняк, да снася яйца, да храни личинките, да се грижи за какавидите и докато се

излюпят първите работници, няма кой да ѝ помогне. Дотогава тя трябва сам-самичка да гради килийките на мравуняка и като всяка мравча майка няма право да излиза нито крачка навън, дори и за храна.

— Та аз няма да мога да свърша всичко това! — изхълца тя отново и без малко щеше пак да заплаче, ако не се беше чул наблизко решителен глас:

— Вземи ме на служба при тебе, мравча майко! Няма да съжаляваш. Вземи ме на работа и аз ще ти помогна да построим най-хубавия мравуняк в гората.

Изненаданата майка отвори насълзените си очи и видя пред себе си един мравок с червено шалче на бели точки. Той бе застанал мирно и добродушно я наблюдаваше.

— Всичко ще оправя, всичко ще уредя, всичко ще свърша — обещаваще ѝ той. — Всичко умея и не се страхувам от никаква работа.

Майката си поизбърса сълзите.

— Аз-аз-аз не знам... — колебаеше се тя. — Ами че аз не те познавам... — и отново се разплака.

— Не ме познаваш ли? Ти не ме познаваш? — засмя се мравокът.
— Та аз се казвам Ферда. Ферда мравокът. Преди малко се загубих и не мога да намеря мравуняка си. Ако ме вземеш на работа, ще ти служа вярно. Ти скоро ще разбереш, че аз умея всичко. Знам как се отглеждат децата в мравуняка. Мравча майко, чуваш ли? Е, усмихни се де!

Но майката не се усмихваше.

— Ами че аз... ами че аз... — захълца пак разплакана — аз вече имам яйца!

Тя вече бе снесла в пръстта и праха три малки нежни яйчица.

ФЕРДА ЗАПОЧВА РАБОТА

Ферда изглеждаше като подплашен. Изскочи от скривалището и веднага се върна с четка и метла, които набързо бе направил от трева.

— Ще почистя, ще разтребя, ще помета, всичко ще наредя — подсвирна си той и веднага взе да почиства. Сетне събра сметта на един лист и я изнесе навън.

Но като излизаше от скривалището, той се спъна о нещо и — прааас! Разнесе се страшен трясък като гръм, сякаш половината от света се срина и на Ферда му притъмня.

— Какво е това? Какво стана? Нима толкова силно се ударих? — уплаши се Ферда. — Счупих си нещо — и той бързо взе да опипва коленете, лактите, а накрая и носа си.

Но нито коляното, нито лакътят и носът му бяха причина за ужасния трясък — това бе истинска гръмотевица, защото приближаваше буря, след която щеше да плисне такъв проливен дъжд, че нищо нямаше да се вижда. И ако Ферда не побърза, мравчите яйца щяха да се намокрят. Не бива да се губи нито секунда! Ферда летеше като стрела: пренасяше, строеше и скоро сглоби над майката хубава стрехичка от клонки и борови иглички, а отстрани иззида стени от камъчета, от листа и трева и майката се почувствува като в истинска къщичка.

Когато отново се разнесе — трясък! — когато отново загърмя и рукна силен дъжд, Ферда се вмъкна вътре и затвори къщурката с едно камъче вместо врата. Двамата бяха вече в безопасност.

Бум-бурум-бум-бум! — забарабаниха по стряхата дъждовните капки. Те търсеха откъде да се вмъкнат в скривалището, тичаха от пролука на пролука, но всичко бе здраво затулено. В скривалището не проникна нито капка дъжд. Вътре бе сухо и тихо. Дори можеше да се гледа какво става навън. Ферда и затова се беше погрижил. Сложил бе в стената едно от прозрачните крилца на майката и през него се виждаше като през прозорец.

КАКВО СЕ ВИЖДАШЕ ПРЕЗ ПРОЗОРЕЦА

Вън бе истински ужас.

Всичко живо, което имаше крака или криле, бързаше да се скрие от дъжда. Някои бръмбарчета и мушички се скриха под листата или в пукнатините на кората. Едни се навираха в земята, други влизаха в някоя дупка и веднага я затуляха с камъче.

Големият зелен бръмбар Сечко също искаше да влезе някъде, да се скрие набърже. Но как може да му дойде на ум да се мушка с дългите си пипала в една малка дупчица?! То се знае, че не може да се побере в нея. В края на краищата бе доволен, че успя да скрие в дупката поне задничето си, а главата и пипалата му останаха да стърчат на дъжда.

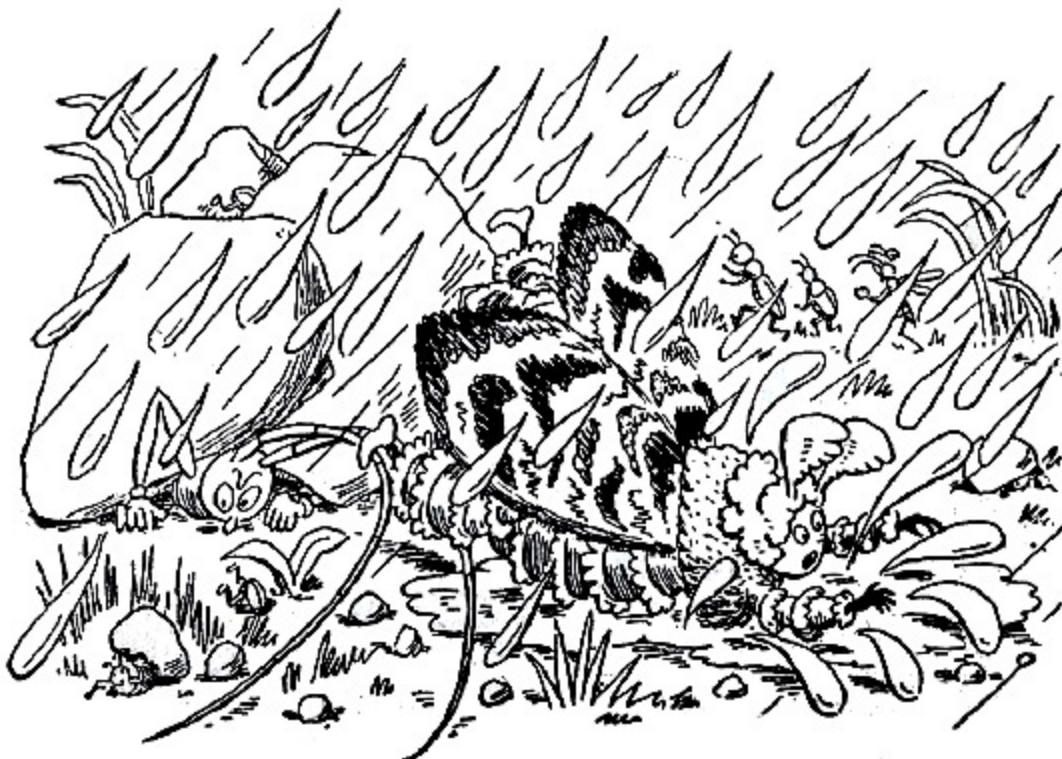
Нещастните пипала! Сред бъркотията и дъжда върху тях падна една дебела нощна пеперуда. Една такава сърдита, наконтена, цялата напудрена, а по дрехите ѝ само дантели и воланчета. Тя се спъна о пипалата и падна в калта.

Страшно се завайка:

— На мене ли трябваше да се случи това?! Такива прекрасни дрехи имам! Ах-ах-ах-ах! Как ще ги изчистя сега? Как ще ги изгладя? Ами ако красивите бои се размажат? Ох-ох-ох-ох-ох! Нещастната аз, загубена съм.

Тя цялата трепереше от гняв. И като зърна едно бръмбарче, което се бе сгушило в листата над нея, взе, та се нахвърли върху него:

— Ти какво си ме зяпнало? Марш долу! — и разтърси бясно клончето, за да свали невинното бръмбарче. Но бръмбарчето се държеше здраво и вместо него от клончето падна всичката вода; водата потече върху ядосаната пеперуда — върху пипалата ѝ, по врата ѝ, в ръкавите ѝ — и я намокри цялата.

Нощната пеперуда изпищя като луда, скочи и побягна нататък. Но къде — от прозореца вече не можа да се види.

По това време се появиха две непознати, съвсем малки мравчици. Цели измокрени, те носеха мъртва муха и бързаха да я занесат в мравуняка си, но спореха по кой път да минат. Едната мравчица дърпаше мухата насам, другата натам, после двете я дръпнаха едновременно и — хрус! Всяка от мравките откъсна по един крак, а мухата падна на земята.

В този момент една друга дългокрака мравка грабна мухата, без да обръща внимание на малките мравчици, и побягна към мравуняка си.

— Така ви се пада, мравчици, щом се карате! — каза майката от прозореца. — Можехте да имате цяла муха, а сега нямате нищо! И прошепна: — нашите мравки трябва да бъдат по-добри. Те никога не бива да се карат.

— Не бива да се карат! — каза Ферда спокойно. — Иначе всичко ще им вземат.

След това Ферда прибра яйчицата на топло, за да не настинат, обви ги с мъх да бъдат на сухо и легна при тях. При яйчицата стана

много топло и той заспа; а след малко заспа и мравчата майка.

СРЕЩА С ВРАГА

На другия ден, още преди да изгрее слънцето, Ферда вече беше свършил много работа. Той стоеше пред скривалището си, подскачаше и изтръскваше върху себе си роса от листата и се миеше, търкаше си врата и главата, докато цял-целеничък светна от чистота.

— А сега ще изпробвам изобретението си! — усмихна се той и след като се приготви, измъкна от скривалището една шейничка, направена от борови игли.

Когато полетя с шейната, всеки се спираше в почуда. Шейна! И как лети, как хубаво се плъзга по тревата, по боровите иглички, по пясъка! А какво е това в нея? Гледайте чудо! Ферда вози на разходка мравчи яйца! Те са вече осем. Вече осем яйчица!

Настана същинска суматоха. Всички се чудеха. Някой се почесваше учуден по главата, друг гледаше малко уплашено, а един скакалец, който тъкмо си похапваше прясно листенце, така се разсмя, че се задави и две бръмбарчета гробарчета трябваше дълго да го тупат по гърба, за да не се задуши.

След шейничката потичваха малки бръмбари и съвсем мънички мравки, които живееха в дупчици под земята. Няколко от тях се качиха на шейната при яйчицата да се повозят. А тези, които не можеха да се качат, тичаха край шейната и викаха:

— Хайде след шейната, хайде след шейната!

Ферда беше доволен, че наоколо е весело и че е намерил за яйчицата хубаво място на припек. След това той всеки ден ги докарваше на същото място и добре ги нагриваше на слънце.

Един ден пред него застана непознат мравок, сякаш изскочил от земята. Такъв мравок Ферда никога не беше виждал. Той имаше засукани пипала, сякаш бяха накъдрени, и все ги пригладдаше. Беше цял напарфюмиран, държеше се превзето, кривеше се насам-натам и размахваше едно шарено бастунче.

— О-о-о! — зачуди се той на шейната с надменен глас и така изкриви лицето си, че се показаха големите му зъби. — Това нахистина (Ферда не можа да разбере защо той казваше нахистина вместо наистина) е прекрасна и интересна колца, хе-хе-хе! Сам ли я измислихте?

Нагизденият и напарфюмиран мравок никак не се харесваше на Ферда и той започна да го следи внимателно.

— Това нахистина е — кривеше лице надменният мравок, — ихи-хи, ихи-хи, такова нещо още не съм... — заповтаря той — как да кажа... — но не се доизказа и лакомо почна да рови затоплените яйчица. Сетне неочаквано грабна едно яйчице и хукна да бяга с него.

Но Ферда беше нащрек и — хоп, хоп! — хвана крадеца и така силно го стисна, че нагизденият мравок изврещя от болка, пусна яйчицето и побягна изплашен.

— Крадец! — обади се зад Ферда възмутен глас. — Я го вижте! Избяга! — викаше ядосано дебела розова червейка, главата, на която се подаваше от земята.

— Този гнусен Робовладелец пак искаше да открадне яйчица. — Червейката трепереше от гняв. — Искаше да си отгледа още един роб! Момче, пази се от него! Аз много съм видяла. За много неща мога да разкажа! — Но не каза нищо. Докато Ферда се опомни, тя се пхна в дупката си и изчезна.

КАК МАЙКАТА СЕ ИЗГУБИ И КАК ЯЙЧИЦАТА ВЗЕХА ДА ТИЧАТ

Тъжен, много тъжен
се връщаше Ферда с
яйчицата вкъщи.

— И тъй, имаме значи
съсед Робовладелец —
размишляваше той, — това
е ужасно! Трябва да
внимаваме на всяка крачка.
Ами ако ни дебне и тук, зад
камъчето? Или ако... а това
ще е много страшно... ако
се вмъкне при мравчата
майка в скривалището?

Той забърза
нетърпеливо към
скривалището, припряно
махна камъчето от входа и
извика изненадан. — Къде е майката? Къде е майката?

— Майко! — извика Ферда.

Но майката не се обади. Скривалището бе празно. Всичко бе
разхвърляно. Само в средата на скривалището имаше купчинка пръст.

— Къде е майката? — развика се Ферда и скочи върху купчината
пръст, за да се огледа наоколо. Но едва скочил на купчината, той се
сгромolia в някакво килерче и там две големи ръце го стиснаха
здраво.

— Свърши се с мене! — простена Ферда. — Робовладелците! —
и затвори очи. Но веднага пак ги отвори, защото чу настойчивия глас
на майката.

— Фердо, бързо! Преди малко чух как малките бавачки на
мравчиците тичаха насам-натам и викаха, че наблизо имало

робовладелци. Трябва да построим под земята здрава килийка за яйчицата!

Камък падна от сърцето на Ферда, когато разбра, че това е майката. Той веднага се разтича и помогна на майката да направят килийката.

Ох! — отдъхнаха си след това и двамата.

Наистина, работата беше тежка.

— Когато тук се напълни с работници, всичко ще тръгне по-добре... — замечта майката.

— Ех, че хубаво ще бъде тогава! — зарадва се Ферда. — Жж, жж, жж... там работниците ще влекат греди. Дър-дър-дър — оттатък ще мъкнат камъни — смееше се той.

— А тук пък — шляп, шляп, шляп — ще потичват бавачките с какавидите — засмя се и майката.

— Раз-два, раз-два — ще марширува стражата — и Ферда започна да марширува. — Тя ще бди навсякъде: при бавачките, по пътеките и никого няма да пусне в мравуняка.

След това почна да фантазира.

— Знаеш ли какво, майко, ние трябва да си построим асансьор в мравуняка. Например дечицата долу ще заплачат — Бе-е-е! Ние искаме горе! — и аз ще сляза при тях с асансьора и ще ги откарам горе. Нещо повече. Ще направя за децата баня и душеве и знаеш ли... ако някой ни дойде на гости, ще му кажем:

— Вижте колко е хубаво при нас! И изведнъж — шур-шур-шур! — ще пуснем върху него душа.

Ферда се смути от приказките си и веднага се поправи: — Не, по-добре е да не пускаме душа, защото гостите ще ни се разсърдят. Но бих искал да направя за децата такава машина, която сама да ги сапунисва, да ги търка, измива и подсушава. А ако някое от децата не иска да се мие, ще му кажем: — Я виж какви хубави колелца има тази машина! Опитай се да завъртиш това колелце, после другото, след това третото! Децата ще въртят, ще въртят, машината ще ги сапунисва, търка, мие, суши, а те ще се радват, че могат да въртят колелцата и че машината добре работи.

— Това и на тебе ще ти хареса, смешник такъв прекъсна го майката. — Я по-добре донеси яйчицата да ги сложим тук на сухо.

— А за яйцата ще направя пързалка. И всяко снесено яйчице — фюуу — ще полети по пързалката към своята килийка — засмя се Ферда и побягна за яйчицата.

И както ги носеше долу, той забеляза, че три от тях вече шават, мъчат се да пълзят, защото не бяха вече яйчица, а малки личинки, излюпени от яйчицата. Майката се наведе бързо над тях, взе да ги чисти, да ги гали и да ги храни от гушката си.

А като се пробудиха на другата сутрин, майката отново беше снесла още много яйчица.

КАК ЛИЧИНКИТЕ ЛУДУВАХА И ЗАЩО НОСЛЕТАТА НА НЯКОИ ОТ ТЯХ НЕ СЕ ВИЖДАХА

Как бързо се променя всичко! Колко нови неща!

Подир два дни никой не можеше да познае нашето скривалище. То беше покрито с могила от борови иглици като истински мравуняк. Входът се затваряше не с едно, а с четири камъчетата долу бяха вече готови две нови стаички: едната за яйчицата, другата — с преградките, за малките личинки, които се излюпват от яйчицата.

Ферда се разхождаше между мравчите дечица, опиянен от радост.

И все им приказваше: — Мои малки дечица, какво да ви донеса да си хапнете? Удобно ли ви е леглото? Кей, ти там! Ела да ти обърша устата! Не тичайте много — да не се уморите!

Само че малките немирници не оставаха нито миг по местата си. Личинките пълзяха една през друга, дърпаха се, криеха се и Ферда трябваше да им измисля имена, за да може да се справя с тях.

Личинките се събуждаха много рано, и то с голяма врява.

— Уууууу-ааааах — прозяваха се те. И лудориите започваха веднага.

— Куку! Къде съм? Търсете ме!

— Фердо, Пухчето се премята!

— Беее! Смешко ми дърпа крачето!

— Аз съм гладен!

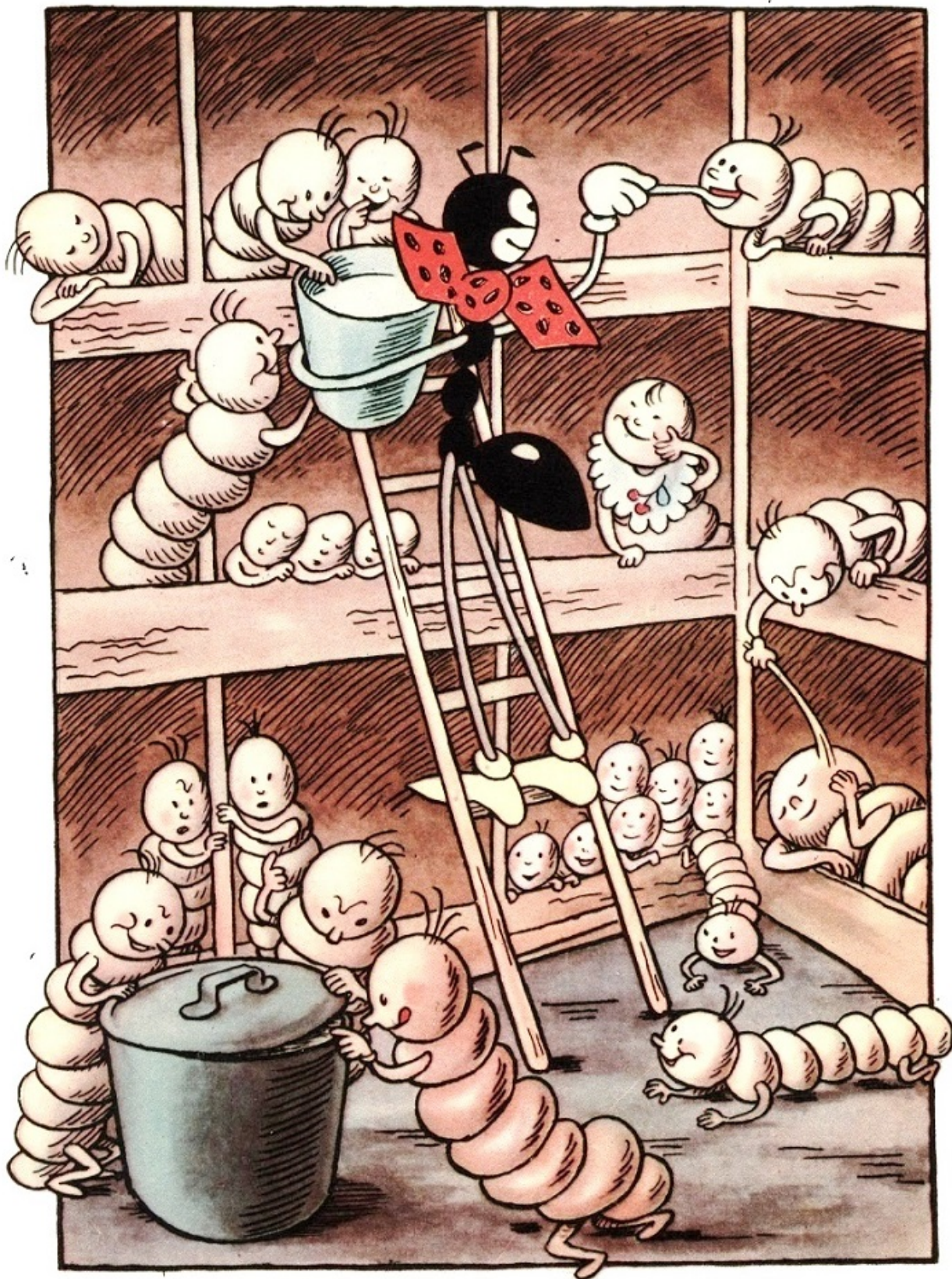
— Аз искам да отида при мама!

— Ние не искаме да се мием!

— Какво? Да се миете ли? — почуди се Ферда — Какво ви е хрумнало? Как мога да измъчвам милите си глезанчета с някакво си миене? Допущате ли такова нещо?

И изведнъж — плис, плис! — Ферда напръска с вода всичките личинки. — А сега всички да се измиете — раз-два-три! Вие не сте никакви мили дечица, ами нечисти прасенца! А който пръв се измие, пръв ще получи ядене!

Дечицата викаха, пицяха от радост! И всички бързаха да се измият. След малко Ферда им раздаде кашичката, която беше приготвила майката. Той обикаляше около преградките и подвикваше:

— Това е за Точицата, това е за Пискалчо, а това ще дам на Дъвчо. Смешко, отваряй си устата, да не потече кашичката по брадата ти! А ти, Тромчо — толкова малко ли ядеш? От тебе няма да стане добър мравок. Ето, вземи си два пъти!

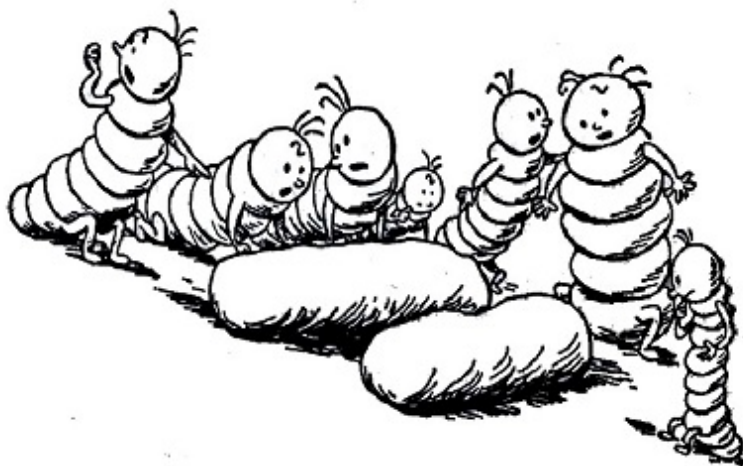
На Тромчо така му се услади, че поиска да оближе лъжицата.

— Яжте, яжте! — радваше се Ферда. — Утре ще донеса на майка ви повече сладък сок, за да ви направи прясна каша.

Нищо чудно, че личинките бързо растяха,дебелееха, заякваха й след някое време много от тях станаха големи като Ферда. Най-едрите, които ядяха най-много, сигурно щяха да се пукнат, ако не се беше случило с тях нещо удивително.

Една сутрин, когато другите личинки, както винаги, лудуваха, Пискалчо извика:

— Вижте какво лежи тук!

Всички се сепнаха. В преградките, на мястото на най-дебелите, най-яките личинки, лежаха неподвижни, гладки какавиди. Личинките така се бяха омотали, че й нослетата им не се виждаха.

Немирниците се изплашиха. Какво се беше случило с техните братчета?

— Не бойте се! — успокои ги Ферда. — Те ще си поспят, а като се събудят, какавидите ще се пукнат и — хоп! — от всяка ще изскочи голяма мравка. А сега аз трябва да отида с тях на разходка.

ЗА ЛИЧИНКИТЕ В ДЪРВОТО И ЗА СЛУЧКАТА ПРИ ПАЯЖИНАТА

Когато Ферда потегли с шейната, натоварена с какавиди, навън отново се вдигна голяма олелия. Някои бръмбарчета и малки мравчици пак се качиха на шейната и се смееха. Останалите тичаха край нея и викаха: — Хайде след шейната!

Дори и големият зелен Сечко с дългите пипала се присъедини към тях.

— Хубави какавиди имате, не може да се отрече — започна разговор Сечко. — Какви са големи! Но нашите ще бъдат още по-големи. Много по-големи! — и посочи пипалата си, за да покаже колко големи ще бъдат какавидите им. — Моите личинки ще станат какавиди чак след три години. Да, мили мои! Цели три години само ще ядат и ще пият. Аз съм ги настанил в дървото. Не вярвате ли? Ние снесохме яйцата в пъна. Нарочно! Ела да послушаш как тези малки личинки, милите, ми дечица, гризкат дървото! — и поведе Ферда към пъна. — Ще чуеш — хруп, хруп, хруп! — вкусно им е на тези дяволчета.

Ферда се остави да го заведат при пъна и трябваше, ще не ще, да слуша как от дървото се чува — хруп, хруп, хруп. И Сечко вече не го остави на мира.

— Ти не знаеш колко се радвам, че моите личинки добре си хапват — похвали се Сечко. — Така те бързо ще пораснат и като станат големи...

— ... ще се превърнат в какавиди — изпревари го Ферда.

— Да, ще се превърнат в какавиди — продължи възторжено Сечко и от радост плесна Ферда по рамото така силно, че той едва не падна. — А когато какавидите се пукнат, от тях ще изскочат бръмбарчета. Аз ги очаквам с такава радост! — разприказва се Сечко. — Всичките е имат пипала, дълги като моите, и ще бъдат едни големи, едни красиви... Нали и ти, Фердо, ще се радваш, когато от вашите какавиди изскочат мравчици?

Разбира се! Ферда ги очакваше с радост. Само да не беше страхът от робовладелците...

— Ти не знаеш ли, че робовладелците се опитаха да ми откраднат яйчицата? — и му заразправя. Увлечени в разговор, Ферда и Сечко вървяха, вървяха, и никой от тях, не забеляза, че са наближили шипката ѝ, че са стигнали до голямата паяжина.

— Ти се страхуваш от робовладелците? — разгневи се Сечко. — Не бой се! От нищо не се страхувай! Аз ще ходя с теб на разходка и ще те пазя. Мили мой, с мен лесно не се излиза наглава! — и Сечко размаха заплашително пипалата си. — Ако-се появи някакъв Робовладелец, аз съм толкова силен, че ще го сграбча и ще му дам да разбере.

В това време Сечко закачи с пипалото си една от главните нишки на паяжината. Паяка, който беше скрит горе, помисли, че се е хванала някаква голяма муха, и се спусна като светкавица надолу — точно под носа на Сечко... И битката започна.

Сечко стисна Паяка като с клещи и извика:

— Пипнах ли те, Робовладелецо! Прости се с живота, разбойнико! Ей сега ще ти откъсна главата — и разтвори големите си челюсти. Достатъчно беше само да стисне челюстите си и с Паяка беше свършено.

— Абе приятелю, какво правиш? Това не е той. Този не е робовладелец, той е обикновен паяк. Пусни го! — извика Ферда и едва успя в последния миг да спаси живота на Паяка.

Сечко се смути, погледна изненадано Паяка и бавно разтвори яките си челюсти.

Спасеният Паяк не беше на себе си от радост. Той подскачаше, коленичеше, хващаше се за главата и искаше да прегърне Ферда. Докато е жив, ще му бъде благодарен — обещаваеше той. Предложи и на двамата въжа, конци, копринени платове. Сега Паяка изглеждаше като голям добряк. Той се кланяше, сияеше, обещаваеше. И когато Ферда и Сечко не приеха нищо, той усука набързо прекрасни щранкове за шейната, да я тегли Ферда по-лесно.

Паяка пак ги увери, че никога няма да забрави, добрината на Ферда и че ако Ферда има нужда от нещо, винаги може да се обърне към него.

„Разбира се! И Паяка може да ни се притече на помощ“ — мислеше си Ферда, като се връщаше.

КАКВО СЪНУВА ФЕРДА И КАКВО МУ КАЗАХА ДВАМА БЪРБОРКОВЦИ

— Мили Фердо — каза един ден майката тържествено. — Благодаря ти, че ми помогна. Ако не беше ти, не бих могла да изхраня личинките си така добре, а нашите какавиди нямаше да видят нито слънчице, нито чист въздух. Аз не мога да излизам навън! Аз трябва да снасям яйчица и да храня личинките. Но благодарение на твоята помощ още от първите какавиди ще израснат здрави и силни работници. Усещам, че това ще стане много скоро. Съвсем сигурно! Може би още тази нощ.

Ферда засия от радост. Още тази нощ! Още тази нощ от какавидите ни ще се излюпят първите мравки. Урааа!

Той изтича от скривалището така бърже, че две какавиди паднаха от шейната и си удариха главите. Ферда не им обърна особено внимание, натовари ги пак на шейната и продължи към Сечко. Оттам отиде при Паяка, за да разкаже на всички какво ще стане тази нощ.

Той покани дори и Светулчицата да осветява какавидите през нощта.

Вечерта Ферда подреди всичко празнично и когато Светулчицата дойде и светна, стаичката беше украсена с малки цветчета, а най-възрастните какавиди наредени една до друга. Те бяха дебели, свежи. Само двете, които през деня бяха паднали на земята, имаха синини на главите си. Но може би това нямаше да им навреди. Може би и от тях ще станат добри мравки.

Ферда и Светулчицата седнаха удобно и се запrikaзваха. Светулчицата му разправяше за всичко, което виждаше нощно време. Какви чудновати нощни пеперуди летели и колко от тях прилепът изяждал за една нощ. Разказваше му как нощем бухалите бухали и как ловели мишки за малките си. Разказваше му също за зайчетата и за сърничките — как ходели нощем да пасат и как тичали из тревата.

Разправяше му още и за... Но Ферда вече не я слушаше, защото, сънльо такъв, беше заспал.

Той сънува какво ли не и накрая, че е попаднал в някакъв голям мравуняк и че стражата го арестувала.

— Я слушай, ти не си ли Робовладелец? — нахвърли се върху него стражата и го повлече навън. Ферда напразно се хващаше за разни колчета, борови иглици и викаше: — Оставете ме, пуснете ме, та аз съм Ферда! — Но те продължаваха да го влекат. Всичко, за което Ферда се хващаше, се късаше и чупеше — прас, прас! Двете мравки от стражата взеха да го блъскат, да го дърпат и да го разтърсват толкоз силно продължително, че той се събуди. И тогава разбра, че не са го блъскали мравките, а Светулчицата, която викаше: — Фердо, събуди се, какавидите се пукат!

Наистина какавидите вече се пукаха.

— Пук! — пукна се първата какавида и от нея изскочи млад мравок работник. Той се озърна, протегна се, очисти се и веднага поиска да работи. Ех, колко красив беше!

— Пук! — пукна се втора какавида. От нея изскочи силен, здрав мравок; той застана мирно, направи малко гимнастика и отиде на стража при входа.

— Аха, сигурно този е войник — рече си Ферда.

— Пук! — пукна се друга какавида и от нея излезе бавачка. Тя само се понагласи и веднага отиде да подрежда останалите какавиди. Подрежда ги, подрежда ги и изведнъж — пук, пук! — в ръцете ѝ се пукнаха две какавиди, точно тези със синините по главите, тия, които бяха паднали на земята и се бяха ударили. От тях излязоха два навъсени, недоволни мравока.

— Хм... не е много хубаво тука — измърмори единият.

— Я, какво чудновато осветление... и какъв неравен под! — избъбра другият.

— Никак не ми се харесва тука. В другите мравуняци сигурно е по-хубаво, измърмориха накрая и двамата.

Дърдорковци такива! Нищо не им харесвало. Те и по-късно мърмореха и се мръщеа на всичко, затова в мравуняка взеха да ги наричат Мърморко и Дърдорко.

А първият мравок работник, който не се боеше от никаква, дори и от най-тежката работа, нарекоха Небойсе.

ПЪРВАТА БИТКА

В мравуняка започна истински мравчи живот. Когато след няколко дни Сечко мина покрай мравуняка, за да отиде при личинките си, така се смая, че не знаеше кое по-напред да разгледа.

Тук шумно и весело крачеха група мравки работници; те носеха една голяма гредка. Там пък Ферда водеше готвача да вземе храната. Те си тананикаха някакъв марш. От мравуняка изскочиха няколко бавачки. Те се превиваха от смях.

— Хи-хи-хи-хи! Ихи-хи-хи-хи! Ние мием мама, изтриваме я, а тя казва, че я било гъдел! Ха-ха-ха! — Бавачките отново се затекоха да събират росни капки и мъхови пухчета, за да изкъпят хубаво майката. Е, тя ще свикне. От днес нататък всичко ще извършват бавачките сами. Ще почистват мравуняка, ще хранят майката, ще я чистят всеки ден, ще ѝ помагат във всичко — точно така, както правят бавачките във всички мравуняци.

Неочаквано проеца строг глас: — Дайте път, дайте път! — и Сечко отскочи уплашен. От новата врата на мравуняка излезе, марширувайки в стройна колона, въоръжената стража, а след нея бързо крачеха бавачките с какавиди в ръце. Бавачките изнасяха какавидите на припек. А стражата ги охраняваше.

Откъм галерията се чува гласове. Някой мърмореше, бърбореше, протестираше:

— Какво е това: „Дайте път, дайте път!“ и все „Дай това тук“, „Сложи онова там“, а ние все да разтребуваме! Нима се търпи толкова работа?

Какво? В мравуняка има значи и такива, които гълчат? Ех, да, това са Мърморко и Дърдорко. Те изнасяха навън празни какавиди, от които през нощта се бяха излюпили нови мравки.

— Мърморят, а би трябвало да се радват, че вече имат толкова много мравки — учуди се Сечко. — А аз трябва да чакам три години, докато се излюпят моите бръмбарчета. Е, стига съм зяпал, да вървя да послушам как хрускат моите личинки.

Той тръгна направо към пъна, но не стигна дотам. Спря го дебелата розова Червейка.

— Хей, ти там с дългите мустаци! — подвижна тя от дупката си. — Чуваш ли? Тичай бързо при бавачките! Робовладелците дойдоха. Какво стоиш като гръмнат, тичай! — Но не му каза накъде да тича и изчезна в земята.

— Ой, ой, ой! Каква беда, какво нещастие! Къде да търся бавачките?

Но вече се чуваха викове: — Помощ! Помощ! — При Сечко дотича една ужасена бавачка. — Робовладелците вземат какавидите, ни. Помощ!

И без да му мисли много, Сечко хукна натам, дето се чуваше най-силната врява, и попадна точно на мястото, където се водеше най-жестоката битка. Няколко мравока от стражата се биеха храбро с

робовладелците, търкаляха се с тях по земята и заслужено ги биеха безпощадно!

Дори и бавачките не отстъпваха в боя. Те стискаха какавидите с всички сили и успяваха да нанесат на разбойниците по някой и друг удар. Но разбойниците им бяха взели вече няколко какавиди и се готвеха да бягат.

— Какво става тук!? — извика Сечко, размахвайки застрашително пипалата си, и като свиреп великан се втурна сред биещите се.

Разбойниците се изплашиха от неочаквания великан. Те хвърлиха страхливо какавидите на земята и блъскайки се, веднага изчезнаха в тревата, в дупките и, под камъните.

И тъй, битката свърши. Никой не помисли да преследва врага. Всички се заеха да събират разхвърляните какавиди — най-скъпото, което имаха. Не биваше нито една да пропадне.

Трябваше да се даде първа, помощ на ранените. Робовладелците бяха ухапали твърде тежко мравока от стражата.

Всички бяха много благодарни на Сечко за помощта, която им оказа.

— Но, мравчици, не си мислете, че битките ви ще минават винаги така леко! — предупреди ги след това Ферда в мравуняка. — Ние трябва да се обучим, за да можем друг път сами да се отбраняваме. Хайде, мравки, да скачаме. Всяка сутрин ще правим гимнастика, за да станем силни и да имаме здрави мускули.

И те започнаха да правят гимнастика всяка сутрин. Разбира се, Мърморко и Дърдорко, както винаги, мърмореха, че това било за войниците, а не за тях, че ги боляло ей тук под коляното, там зад шията, че и коремът ги болял от навеждането.

— Мравки, чувате ли ги? — извика Ферда. — Мърморко и Дърдорко ги боляло тук и там! — засмя се Ферда — Но ако някога врагът ни набие, ще ни заболи навсякъде. Ние всички трябва да бъдем силни! И войниците, и работниците, и Мърморко, и Дърдорко. Засрамете се вие, двамата! Погледнете, и бавачките вече идват с нас на гимнастика.

И наистина, бавачките излязоха под строй на игрището и заедно с другите мравки правеха гимнастика, за да станат силни, да не се страхуват от никого.

НАКЪДЕ ЗАТИЧАХА ВСИЧКИТЕ МРАВКИ И НАКЪДЕ СЕ ЗАТИЧА ФЕРДА

Така мравките правеха гимнастика всяка сутрин и усещаха, че стават все по-силни и по-силни и че след гимнастиката работата им върви по-весело.

Един ден, когато се затичаха весело на работа, Ферда тръгна на дълъг път. Той беше решил да намери розовата Червейка и на всяка цена да научи от нея всичко за робовладелците.

Но как да намери Червейката, когато тя живее в земята? Ферда разгръщаше листата, търсеше в тревата, вдигаше камъчетата, ровеше земята — търсеше, търсеше, та чак кръстът го заболя. И когато най-сетне намери дупката на Червейката в земята, там лежеше — уви! — едно съвсем мъничко, тъничко червейче.

— Майка ми не живее вече тук — каза то учтиво. — Мама се премести и сега живее хей там.

Ферда, разбира се, не можеше да знае къде, е това „хей там“. Но малкото Червейче веднага му предложи: — Ако обичате, аз ще ви покажа.

И тъй като Червейчето няма ръце, то се опъна на земята като равна тънка чертица и каза: — Хей там, моля! — посочи то с чертицата къде живее майка му.

— Я гледай колко е умно! — зарадва се Ферда и наистина скоро намери старата, дебела, розова Червейка. В този момент тя искаше да вмъкне в дупката си един пресен, крехък лист, за да си похапне.

— Червейко, червейченце — бързаше към нея Ферда, — кажи ми къде се намират робовладелците!...

Но с Червейката пак не можеше да се поведе разговор.

— Попитай хей там! Той най-добре ще ти обясни! — посочи му тя пътеката под малките борчета и се вмъкна с листчето под земята. И пак изчезна.

Ферда се озърна наоколо, погледна натам, където бе посочила, и — ето! По пътеката под малките борчета пъплеше някакъв слаб мравок и мъknеше на гърба си тежка, натъпкана раница.

— Не, не, остави ме! Аз бързам! — викна уплашено той, когато Ферда го спря. — Господарите чакат, искат да ядат! Ако закъснея, ще ме бият. Остави ме! — Той трепереше от страх и бърже се помъкна нататък с раницата.

„Роб!“ — досети се Ферда. — Роб! — Отива в мравуняка на робовладелците. Ще тръгна след него — той сам ще ме заведе там. Но трябва да внимавам, много да внимавам — да не ме зърне някой от робовладелците, иначе ще си изпатя!

Ферда тръгна след роба, като се криеше под младите борчета, пропъlзя след него покрай три гъби мухоморки и като се гушеше под храстите, той видя, че по пътя вървят все повече и повече роби. Всичките бяха изтощени, сиви, като че напрашени. Задъхани, едни бързаха от мравуняка по работа, а други влачеа разни неща към

мравуняка. Едни носеха чували с храна, други се мъчеха с някакви хубаво излъскани камъчета, трети пък мъкнеха мек мъх, а един, целият изпожилен, носеше към мравуняка книжна стена от осино гнездо. Вървяха все нови и нови редици от мравки, които носеха в мравуняка храна, храна и пак храна.

Внимание! Мравунякът на робовладелците е наблизил!

КАКВО ВИДЯ ФЕРДА

Да, Ферда видя мравуняка на робовладелците. Той бе разположен под огромен, грозен бодил. Това бе странна постройка. На едната страна блестяха приказни замъци от мрамор и лъскави камъчета; на другата страна — мизерни купчини смет с порутени входове.

— Ясно! — пошепна Ферда. — Веднага се вижда къде живеят господарите и къде се свиват горките роби. Трябва да отида още по-близо.

За да не го забележат, той откъсна едно малко клонче и като го държеше над себе си, запълзя по корем към мравуняка.

Ферда видя първия Робовладелец! Той седеше близо до мравуняка в прекрасно кресло с меки възглавници и крещеше на роба с раницата: — Какво става с яденето? Хей, ти там! Да ти помогна ли с бастуна?!

Запъхтеният роб скочи към него, започна бързо да вади от раницата яденето и да го слага в устата на гладния Робовладелец.

— Как не се пукне тоя лакомец! — изръмжа с отвращение Ферда и се обърна на друга страна. Но и там не видя нищо по-добро.

Горе, пред мраморния вход, един Робовладелец биеше роба си с тояга. Робовладелеца изхвърли от раницата всичкото ядене и го стъпка с крака. Вероятно яденето не му хареса и той изпрати роба да донесе друго.

— Я гледай какви господари! — изпъшка Ферда. — Стомасите им са твърде изтънчени. То се знае, лесно се избира, когато друг набавя яденето!

Ами този там и онзи там... Навсякъде се виждаха зинали уста на всемогъщи робовладелци и навсякъде унижени роби ги тъпчеха с донесеното ядене.

Ферда така се разтрепера от възмущение, че клончето над него затрептя, сякаш го люшкеше вятър. Той се мъчеше с всички сили да не се издаде.

Внезапно се разнесе глас: — Дайте път, дайте път! — От парадната порта на мравуняка излезе стражата на робовладелците — грозни мравоци със страшни зъби. След стражата вървяха угрижени робини бавачки, които носеха какавидите на робовладелците. Какавидите бяха увити в меки пухени юрганчета, украсени с дантелки и панделчици. Бавачките стъпваха на пръсти, за да не нарушат съня на господарските какавиди.

След като беше нахранена от робите, стражата продължи с наконтените какавиди.

— Много ми се иска да видя — каза Ферда — как изглежда мравунякът вътре.

КАКВО ФЕРДА НЕ МОЖА ДА ВИДИ

Наистина за Ферда щеше да бъде много интересно, ако можеше да види всичко, което ставаше вътре в мравуняка.

Да можеше да види например изпожиления роб, който бе донесъл книжен лист от осино гнездо. Царицата на робовладелците си била поръчала нови завеси, и то от нежните листа на осините гнезда.

— Какво? Ти носиш за царицата само един лист? — нахвърли се тя срещу роба. — Отгоре на това се оплакваш, че осите са те ужилили? Стража, накажете го! Марш! Трябва да ми донесеш цялото осино гнездо, за да мога да си избира.

Робовладелците искат да имат всичко, каквото им хрумне. И защо да не искат? Нали за това имат роби?

Стаите на мравуняка бяха изградени от най-красиви камъчета, от най-хубаво дърво, от най-мек мъх. Всичко това бяха построили робите. А личинките на господата робовладелците си живееха разкошно. За ядене им доставяха най-вкусните ястия. И как се глезеха при ядене!... Едни искаха да ядат нещо кораво, други пък нещо меко. Едни обичаха сладко, други — кисело. Едни бягаха от яденето, а други се ровеха из него, докато изпоцапат себе си, бавачката и всичко наоколо, без да хапнат нещо.

Но когато сложеното ядене не им харесваше, почваха да крещят. Тогава господарите наказваха робините бавачки с бой.

Долу, в подземиято, под силна охрана се намираше складът с яйчицата и какавидите, които робовладелците бяха откраднали от други, мирни мравки. От тези личинки и какавиди ще се излюпят роби. Горките, те дори няма да знаят, че не са се излюпили в своя мравуняк, и веднага ще тръгнат на тежка, непосилна работа.

Главното задължение на робите е да хранят господарите си, защото, не се чудете, робовладелците не могат сами да се хранят. И ако нямаха роби, щяха да загинат, по простата причина че сами не биха могли да си набавят храна.

Робовладелците не знаят да работят нищо.

Те знаят само, както всички робовладелци на света, да грабят, да крадат и да карат другите да ги хранят.

Те не биха могли да изхранят нито личинките си, нито царицата си. Всичко това са длъжни да правят робите.

— Искам да ям, искам да ям! — крещят всички тези господата. И колко много се сърдят, когато нещо не им харесва! — Това ядене ли е? — ругаят те. — Това обслужване ли е? — нервират се, когато се наложи да почака малко.

— Какво исках да кажа? — попита надменно царицата. — Откъде взехме тези роби? Те съвсем не ми харесват.

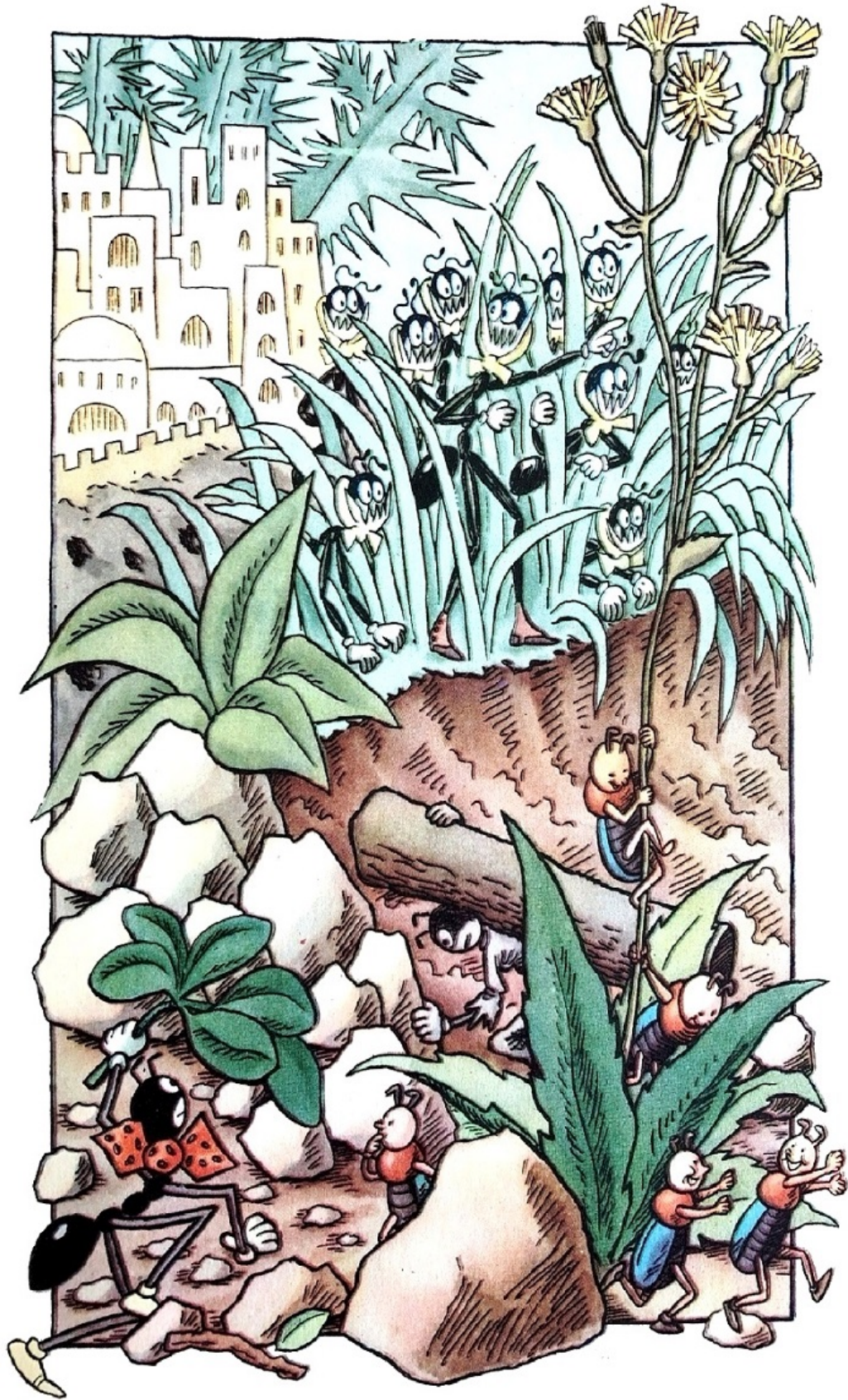
— Те са от мравуняка при кръстопътя, ваше величество — отговори стражата, която стоеше наблизко. — Нападнахме ги през пролетта. Те се отбраняваха отчаяно! Но ние им разбихме входовете и нахлухме в мравуняка от всички страни. Избихме над две хиляди мравки, ранихме над три хиляди и успяхме да откраднем петстотин какавиди и двеста яйчица. Ваше величество ще заповяда ли да нападнем и друг мравуняк?

— Нападнете! Нападнете! — извика царицата и удари по скъпоценното си кресло. — Нападнете най-добрия мравуняк, за да имаме най-добрите роби!

След малко пред мравуняка излезе един Робовладелец и каза на една тълпа зъбати, дългокраки стражари; — Хей там, близо до шипковия храст, има нов мравуняк. Там са най-добрите и най-здравите какавиди. Там се люпят най-силните мравки. Тях трябва да нападнем. Лесно ще намерите мравуняка. Един от техните мравоци носи около врата си червено шалче на точици.

Зъбловците погледнаха към мравуняка при шипковия храст.

— Трябва да почакаме, докато какавидите им станат повече. Засега ги следете... и... и... я погледнете, каква комедия, какво прави онова клонче?!

Всички се заозъртаха и забелязаха клончето на Ферда, което потрепваше, полюшваше се, подскачаше и изведнъж падна. Отидоха да видят какво става там и видяха, че на земята лежи откъснато клонче.

— Може би го е откъснало някое Червейче — рекоха те...

— А може и вятърът да е сторил това.

Но докато те умуваха, обезпокоеният Ферда, който беше захвърлил клончето, бягаше с всички сили далеч оттук.

КАКВО КАЗАХА МРАВКИТЕ И ЗАЩО СЕ СМЯХА НА ШИШКО

„Бързо по най-прекия път към мравуняка!“ Ферда хукна през големите камъни, мина през къртичата дупка и край голямото блато, промъкваше се между бодилите — само и само да стигне по-скоро в мравуняка.

Ферда препускаше, без да си поема дъх. Мравунякът е в опасност!

Трябва час по-скоро да предупреди мравките.

Наближаваше вече и чуваше как работниците пеят и как бавачките с какавидите в ръце им пригласят с тънките си гласчета.

— Всички при мен! — извика още от пътеката Ферда. — Мравки, всички при мен! — извика той пак, докато се изкачваше към върха на все още недоизкарания мравуняк.

Всички изскочиха навън, а Ферда взе да им разказва, заеквайки от бързина, къде е бил, какво е видял и какво е чул. Той разказа на мравките как разкошно живеят робовладелците, как нищо не работят и колко страдат робите. Накрая им съобщи, че робовладелците се канят да нападнат мравуняка при шипковия храст, за да им откраднат яйцата и какавидите, от които искат да отгледат нови роби.

Изненаданите мравки се развълнуваха страшно.

— Искат да ни ограбят!? Няма да им позволим това! — извикаха всички в един глас.

— Ще се браним!

— Няма да се предадем!

— Няма да ги пуснем!

Ферда засия. — Да! Това е заслужен отговор! Няма да ги пуснем! И затова трябва да доизкараме мравуняка си преди робовладелците да ни нападнат! Трябва така здраво да укрепим мравуняка, че нито един робовладелец да не може да се вмъкне в него! А ние трябва да бъдем толкова силни, че никой да не може да ни победи!

Мравките погледнаха към недоизкарания мравуняк.

— Ами ако не смогнем навреме и робовладелците ни покорят? — разплакаха се бавачките и уплашено се заозъртаха.

В този момент обаче мравокът Небойсе застана пред мравките и се провикна гръмогласно:

— Кой каза, че няма да смогнем?

Никой не искаше да се покаже страхлив и нерешителен.

Тогава излезе напред и Шишко, който заяви, че ще покаже на всички как се работи и че до вечерта целият мравуняк ще стане неузнаваем.

— Какво каза? Ха-ха-ха! Ти ли искаш да работиш бързо? — присмя му се Мърморко.

— Ти ли? Ха-ха-ха! Моята метла ще те изпревари три пъти за една минута! — присмя му се Дърдорко. След това взеха да се смеят всички, защото — ха-ха-ха! — никой не можеше да си представи, че дебелият и мързелив Шишко ще започне да работи пъргаво.

Но този път Шишко се разпали не на шега.

— Какво? Вие си мислите, че не мога да работя бързо, а? Но аз ще ви покажа на вас — присмехулниците, какво мога! Хайде на бас, че още утре ще построя цял етаж! И то здрав етаж! Стените му ще бъдат като скала, вратата като от желязо. Ще построя непристъпна крепост, каквато никой не е виждал. И ако врагът някак се добере до нас, ще му приготвя такъв капан, че върху главата му ще се изсипе грамада от камъни. Или пък ще хлътне в земята, та няма да може да шавне. Ще видите! И тогава никой от вас няма да се присмива на Шишко!

Няколко мравки веднага се присъединиха към Шишко, а другите престанаха да му се смеят. Вярно, че Шишко е здравеняк. Но за един ден да построи цял етаж? И капан за врага? Много е самоуверен! Любопитни сме да видим какво ще стане.

КАКВО СТАНА И КАКВО КАЗА РАБОТЛИВКО

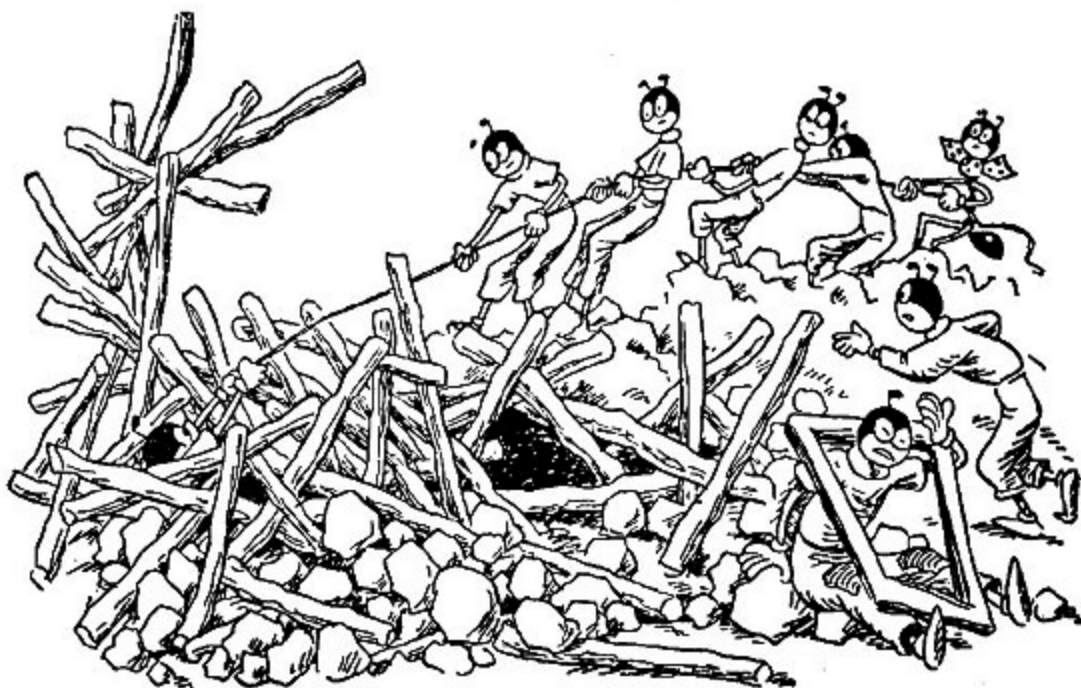
— Много съм любопитен какво ще стане — каза си Небойсе, когато на другата сутрин излезе със стражата.

— Много съм любопитен какво ще стане — каза си Ферда, като тръгваше на другия ден при Паяка за въжета.

Първия ден работата наистина тръгна зле. Още като се връщаше, Ферда разбра, че нещо се е случило. Насреща му тичаше Мърморко, на шията, на който висеше нещо като прозорец или врата. Той отчаяно се вайкаше: — Аз нали ви казвах, нали ви казвах аз!

Малко по-далеч лежеше Дърдорко с подутина на главата и викаше: — И аз ви казвах, и аз ви казвах!

Мравунякът беше като опустошен. Целият етаж се беше срутил и мравките от групата на Шишко се измъкваха от развалините.

— Засипа ни — стенеха те. — Елате да измъкнем Шишко. Паднахме в капана, който Шишко бе приготвил за врага. И камъните, които трябваше да паднат върху главите на враговете, се срутиха върху нас. Шишко е още там.

За щастие Ферда носеше въжета. Спуснаха ги долу на Шишко и — раз-два, раз-два! — с общи усилия го измъкнаха. Ни жив, ни умрял Шишко седна на земята и не можеше да разбере как се случи всичко това.

— Всичко бяхме направили много добре — простена той — и все пак се срина върху нас!

— Толкова се старяхме — оплакваха се помощниците на Шишко, — как можа да се случи такова нещо!?

— Шишко, я слушай! Вие нали не си бяхте разпределили работата предварително? Вие работихте без план, нали?

— Как така?! — защитаваха се другарите на Шишко. — Всеки от нас си гледаше работата много добре.

— Точно там е въпросът! — хвана се за думите им Ферда. — Всеки от вас е гледал само своята работа! Всеки е вършил своята работа добре, а всички заедно сте извършили маса глупости. Уговорихте ли се предварително как да си помагате един на друг? Разпределихте ли си работата така, че тя да върви по-леко и всеки да не върши всичко? Всеки от вас е имал собствена глава, но всички заедно сте били без глава!

Шишко се почеса по главата, сетне потърка премазания си гръб, после пак се почеса по главата, пак си потърка гърба и най-после каза: — Фердо, ти си прав! Добре направи, че ни погълча. Още днес ще си направим план!

И наистина, още същата вечер Шишко показва на Ферда как ще строят, къде ще застане всеки и какво ще работи. Беше нарисувал дори това, което утре трябваше да бъде готово! После той пошепна на Ферда: — И Небойсе работи с нас!

— Наистина, всичко върви добре — радваше се Ферда, като си лягаше да спи. — Щом Небойсе ще работи с него, победата е сигурна, защото с такива другари Шишко ще работи от всички групи най-добре.

Тогава неочаквано го събуди един силен, мускулист мравок от най-долния етаж на мравуняка. Тази мравок, който почти никога не

излизаше от подземието, скръсти ръце на гърдите си и погледна Ферда право в очите.

— Струва ми се, Фердо, че нас, които работим под земята, ти съвсем ни забрави — започна рязко той. — Но аз, мравокът Работливко, ще ти кажа нещо. Ние искаме да се съревноваваме с „горните“ на Шишко и след четиринайсет дена елате да видите кой е дал по-добра работа: дали „горните“, дето са над земята, или „долните“ на Работливко, дето са под земята. От утре започваме съревнованието. Чуваш ли? Ще се съревноваваме в работата. Да видим кой ще работи по-добре и по-бързо. А ако Шишко иска да излезе победител, обади му, че трябва да си набави поне петдесет мравока като Небойсе.

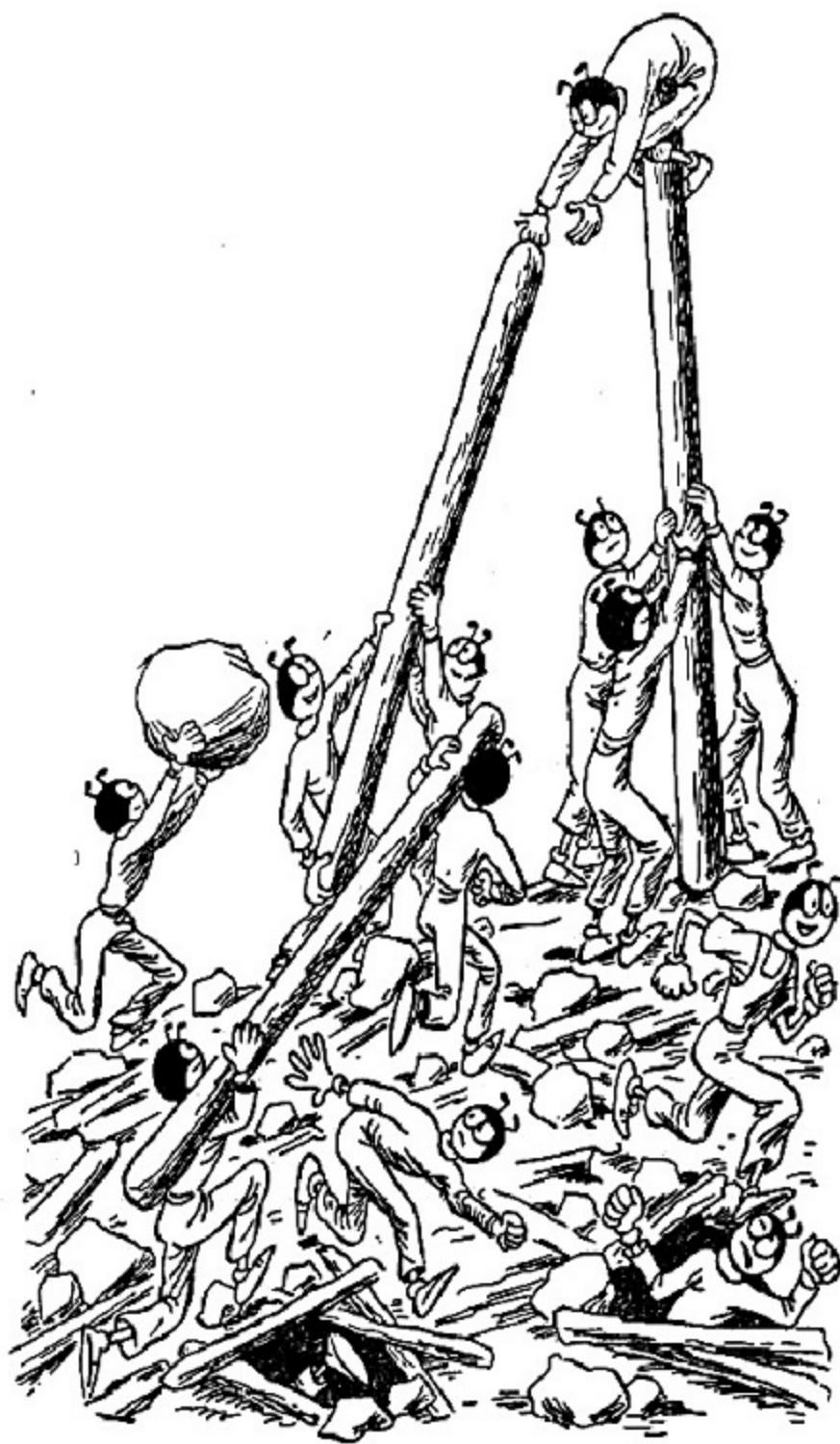
Мравокът се усмихна победоносно и излезе.

ГОЛЯМОТО СЪРЕВНОВАНИЕ ЗАПОЧВА

— И таз добра! Ще се съревноваваме значи! А как ще стане тая работа? — питаха се всички, като узнаха за новината. Шишко дори се поизплаши в началото.

— Какво? Работливко ни обявява съревнование? — сепна се той. — Мъчна работа! Това значи да внимаваме на всяка стъпка! Сега не бива да слагаме нито сламка накриво, не бива да губим нито минутка, иначе ще ни изпреварят!

Но след малко му стана ясно. — Толкоз по-добре! — каза си той. — Сега ще работим още по-бързо! Ей, групата на Шишко, хайде на работа! Ура! С нас се съревновава Работливко. Ще работим още по-добре. Не бива да се оставим да ни посрамят. Ще видим кой кого!

И наистина, „долните“ и „горните“ се хвърлиха в съревнование. След малко целият мравуняк зашумя, забръмча като голяма фабрика. От всички страни се стичаха кервани от носачи със строителни материали. Навсякъде копаеха, извозваха, зидаха — никой не искаше да мислят за него, че не знае да работи. Шишко се виждаше навсякъде. Беше бърз като вятъра и работеше за десет души. Работливко пък не се виждаше никакъв, защото той работеше все под земята.

„На кого да помогна аз?“ — помисли си Ферда. Но преди да си отговори, при него дотичаха бавачките.

— Ами ние, Фердо? И ние искаме да се съревноваваме. Ние желаем да отгледаме и възпитаем такива силни мравки, каквито досега никой не е имал.

— Значи искате да се съревновавате? — усмихна се Ферда. — Аз ще ви помогна. Ще започнем от личинките.

Работата за най-малките е също една от най-важните.

И Ферда започна славно.

— Какво става тук, немирници такива? — сгълча той строго личинките. — Вие си мислите, че само ще си лежите, без да работите? Какво? Тая няма да я бъде! От днес нататък ще имаме нови порядки. Станете всички, избършете си хубаво очичките и почвайте да си играете!

— И-и-и-и-и! — разпищяха се личинките от радост.

Ферда им донесе топчести семенца и личинките весело се втурнаха към тях. С големите семенца си играеха на кегли, а малките търкаляха по пода. Ферда донесе и четвъртити камъчета и личинките почнаха да си строят от тях кули, зидове, мостове, порти — и много, много се радваха.

— Туп! — подвикваха те, щом паднеше някое камъче, и отново почваха да строят.

После Ферда донесе въжета и те си играха на „Дръпни-въже“. Той ги научи да се търкалят като бурета, да се премятат презглава, да хвърлят топка. Разбира се, топката не беше истинска, а малка боровинка. Най-малките пък, които още нищо не умееха, Ферда научи да играят на „Да си чукнем, агънце, рогцата — бум!“ и на „Цап-цап, ръчички!“

— Трябва да играят всеки ден — пошепна Ферда на бавачките, — всеки ден трябва да правят гимнастика и ще видите какви весели и силни мравки ще станат!

При личинките беше весело, оживено! После те ядоха с голям апетит. Нахраниха се с най-полезни ястия, нищо не избираха, а след това веднага поискаха Ферда да им разкаже нещо.

— Какво да ви правя? — сърдеше се Ферда привидно. — Сега и приказки трябва да разказвам. Дано измисля нещо. Но какво точно? Аха, измислих. Слушайте!

ПРИКАЗКА ЗА МРАВОКА ИГРАЛЧО

Имало едно време един мравуняк и в него се родил мравокът Игралчо. Едва изскочил от какавидата, извели го вън и му рекли: — Погледни, ей там в онова дърво пчелите имат гнездо. Вчера ние им почистихме гнездото и те обещаха да ни дадат малко мед. Иди да го донесеш.

Но на мравока Игралчо хич не му се искало да отиде за мед. Докато бил личинка, той само играел, а сега изведнъж трябвало да работи! Затътрил се той бавно и му се струвало, че няма да стигне до дървото. Изведнъж забелязал един Охлюв с голяма къщичка на гърба. Охлюва се спрял и извикал: — Качвайте се! Готово! Зън-зън! — и тръгнал. След малко пак извикал: — Зън-зън! — и спрял.

— Какво правиш, Охлюве? — попитал Игралчо.

— Играя на трамвай. Ако искаш, ела да те повозя — отговорил Охлюва. Това много се харесало на немирния мравок и той се покатерил върху къщичката на Охлюва. — Зън-зън, готово! Тръгваме! — и тръгнали. Но когато малкият мравок видял, че всички мравки наоколо се движат много по-бързо от Охлюва, рекъл си: — Така и до довечера няма да стигна при дървото. Скочил долу и продължил бавно нататък. Тогава видял дебелата розова Червейка. Тя пълзяла по земята, сумтяла и пищяла: — Шш-шш-шш... ппи-у!

— Какво правиш, Червейко? — попитал я мравокът Игралчо.

— Играя на влак, ако искаш, да те повозя — отговорила Червейката. И това се харесало на палавия мравок. Качил се на Червейката и понеже тя била мекичка, мравокът се настанил удобно и след малко заспал. Когато се събудил, те били в дупката на Червейката и около мравока се разстилала черна, страшна тъмнина. — Къде се намираме? — изплашил се мравокът.

— Намираме се в тунела — казала Червейката и изпищяла „пиу-у!“, за да не прегازی някого в тъмното.

— И до довечера няма да стигна при дървото — ужасил се мравокът, изтърчал бързо от дупката и пак тръгнал бавно напред.

В това време във въздуха прелетяло едно лъскаво Водно конче; като го наближило, то подвикнало „фиу-фиууу!“ и изчезнало. Но пак се върнало, литнало над мравока и подвикнало отново „фиу-фиууу!“ и пак изчезнало, но след малко кацнало на едно гладко камъче.

— Какво правиш, Водно конче? — попитал мравокът. — Ами играя си на реактивен самолет — отговорило Водното конче. — Ако желаеш, мога да те повозя. Но трябва здраво да се държиш.

Мравокът много се зарадвал, покачил се на Водното конче, хванал се здраво и „фиу-фиууу!“ — Водното конче полетяло като светкавица.

Олелеее! Мравокът не очаквал такава скорост. Ръцете му се плъзнали, прекатурил се назад, полетял надолу и — цоп! — във водата! Но не се удавил. Хванал се за едно листенце и се спасил.

В същото време видял една жаба, която си играела на параход.

— Искаш ли да те повозя? — попитала го Жабата. — Качи се на гърба ми! — Едва мравокът се покачил на гърба на Жабата, и тя — раздва — стигнала до брега. Мравокът ѝ благодарил, скочил на брега и понеже дървото с пчелите било близо, той тръгнал към него сам.

Пчелите направили буренце от восък, напълнили го с мед и го дали на мравока.

— Как ли ще го нося? — въздъхнал Игралчо. — То много тежи, краката ме болят, пък и не ми се върви. Ако си играя на нещо по пътя, може би ще ми бъде по-лесно.

Пчелите веднага започнали да му измислят разни игри: — Играй си на влак! Играй си на трамвай!

Играй си на самолет! — Но Игрално им отговорил, че вече е играл на такива игри. Тогава една пчела, която наблюдавала как наоколо бързат мравки с големи товари, му казала: — Знаеш ли какво? Играй си на мравка!

— Това се казва идея! — рекъл си Игралчо. — На мравка още не съм си играл. Той видял как мравокът Работливко метнал на рамото си като перце една гредка, пет пъти по-голяма от него. — Ще си играя на Работливко! — тържествувал Игралчо и вдигнал на рамо буренцето с меда.

После той видял мравока Бежко, който тичал с товара си десет пъти по-бързо, отколкото трамваят на Охлюва. — Браво, ще си играя на Бежко! — рекъл Игралчо и натоварен с меда, изпреварил и Бежко.

После видял върху мравуняка мравока Шишко, който не знаел какво е почивка, и си рекъл: „Ще си играя на мравока Шишко и ще работя безспир“. Едва сложил в мравуняка буренцето с меда, той пак затичал към дървото, като си играел по пътя на всички работливи мравочи. И така до вечерта той донесъл десет буренца с мед. Всичкият мед, представете си, бил само за личинките. Личинките яли мед, та едва не преяли, и после всички обещали, че като пораснат, като станат мравки, ще си играят на Игралчо, за да могат да работят всичко добре като него.

Приказката свърши и след като личинките легнаха да спят, Ферда отиде да види как върви съревнованието горе. По пътя той се сблъска с Дърдорко.

— Фердо, ела да видиш какво правят — оплака се ужасеният Дърдорко. — Та това е страшно! Те съвсем сериозно се съревновават! Трябва веднага да се спре това, иначе ще си повредят здравето! Фердо, всички ще се преуморят. Фердо, мравунякът ще загине.

КАКВИ ИЗНЕНАДИ ВИДЯ ФЕРДА НАД ЗЕМЯТА И ПОД ЗЕМЯТА

Когато Ферда излезе горе, той ахна от изненада. Какво става тук? Свечеряваше се и работата трябваше да спре. А горе все още работеха. Единият етаж беше съвсем готов и сега върху основите на новите постройки редяха някакви чудновати високи стълбове.

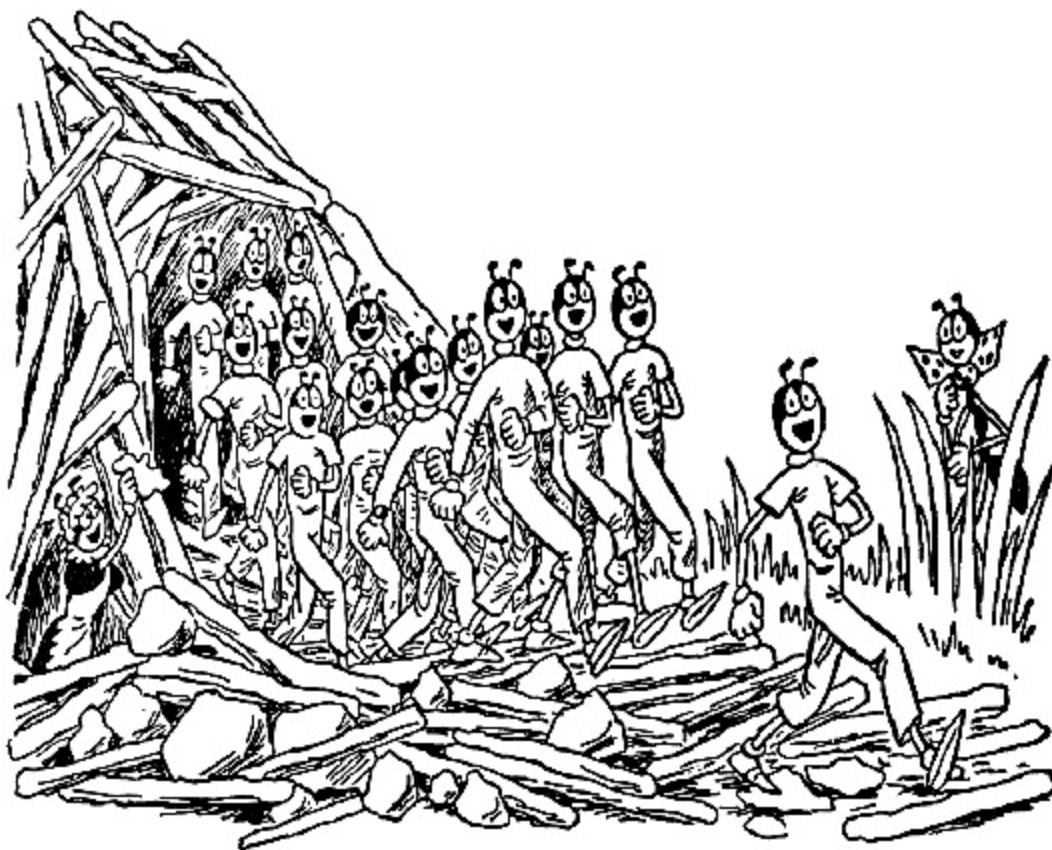
— За какво са тези стълбове? — не разбираше Ферда. — Какво мислите да правите? Такова нещо няма в плановете!

— Ще имаме нощна смяна — засмя се победоносно Шишко.

И докато Ферда се опомни, дойде друга изненада. По право тя долетя. Закръжиха във въздуха светулчици и извикаха на Шишко: — Ето, ние сме тук! — После кацнаха спокойно по стълбовете — на всеки стълб по една, като живи фенери.

Ферда забърза, но след малко намали крачките и не можеше да се нагледа и начуди. Какво е това? По-рано тук имаше обикновена дупка, която водеше долу, а сега се виждаше прекрасна каменна стълба? Това пък е нов склад за греди. Ами онова там? Какво чудо — мравките маршируват под строй. Какво става тук?!

Чудеса на чудесата! Над строителната площадка изведнъж стана светло като ден. Група работници начело с Небойсе излязоха от мравуняка под строй и запяха марша „Да запретнем ръкави!“ Работата започна отново, строежът продължи, както през деня.

— Виждаш ли? — попита го поразеният Дърдорко.

— Виждам, виждам! — извика възторжено Ферда. — Прекрасно, чудесно! Трябва да разкажа на майката какво могат мравките и какъв герой е Шишко.

Ферда остави счисления Дърдорко и забърза към стаята на майката.

Но майката вече знаеше всичко.

— Моите бавачки ми разказаха. По-добре иди да видиш какво прави Работливко!

След малко Ферда видя какво прави Работливко. И той си беше направил план и на всеки беше дал някаква работа. Едни от мравките само носеха греди, други вграждаха гредите. Трети пък само ги зачукваха и по такъв начин бърже се издигаха подпорните на ново и здраво стълбище, каквото не бяха имали още в мравуняка. Останалите мравки изнасяха изровената пръст, извадените камъни и всичко вървеше безспир — раз-два-три, сякаш работеше някаква огромна машина.

— Но това още, нищо не е! Ще видиш утре как ще си набавим греди! — обеща радостно Работливко.

— Ще имаме прекрасен мравуняк! — зарадва се Ферда. А когато заспиваше, все още си шепнеше: — Наистина съм любопитен какво ли ще видя утре.

Това, което видя на другия ден, не му бе минавало и през ум.

КАК РОГАЧА ПОМОГНА

На другия ден Работливко заведе Ферда на слънце в храстите и двамата се укриваха в меката трева.

— Сега внимавай — каза Работливко и притисна Ферда към земята. След малко зад храстите се показва нещо голямо, черно. — Това пък какво е? — рече си Ферда. — Та това е бръмбарът Рогач, а мравокът Хитрушко разговаря с него.

В това време мравокът Хитрушко разглеждаше рогата на Рогача и го питаше: — Слушай, нима наистина не можеш да си движиш рогата? Наистина ли?

— Как така? Защо да не мога? — отвърна Рогача. — Това е съвсем лесно — й размаха мощно рогата си.

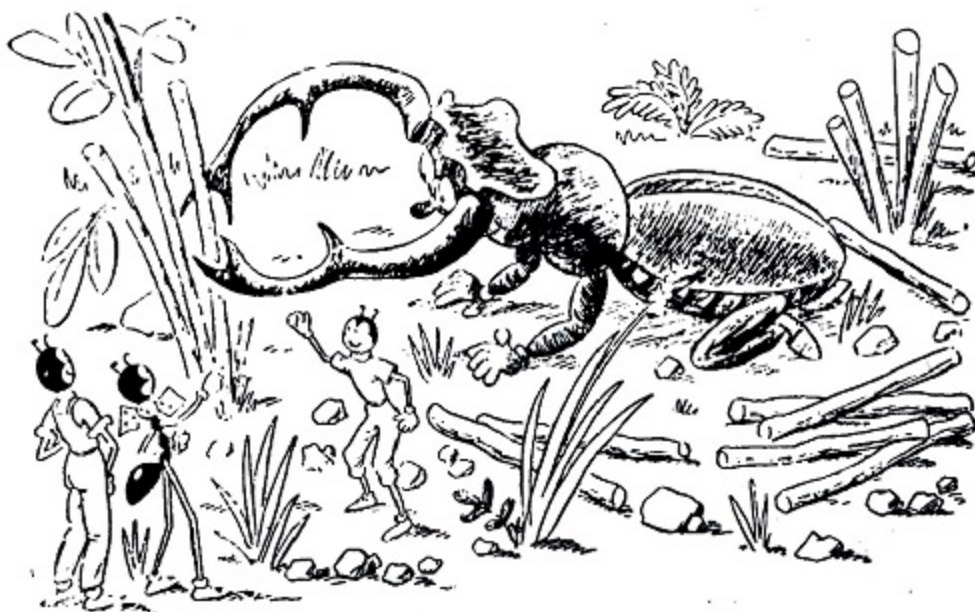
— Е-хей! — смая се Хитрушко. — Кой е очаквал такова нещо? Но вероятно ти нищо не работиш с тях, а само ги размахваш? В тях няма никаква сила, нали? — подпитваше Хитрушко Рогача.

— Какво? Никаква сила ли? — хвана се Рогача на въдицата. — Посочи ми какво да отрежа с тях и ще видиш!

Хитрушко веднага му посочи едно клонче от тези, които им трябваха в мравуняка вместо греди. Рогача направи „щък“ и отрязва клончето.

— Но ето това едва ли ще отрежеш. Няма да можеш.

Хитрушко отново посочи клончето и Рогача пак — щък! — и отрязва такова дълго парче, ама точно такова, каквото бе необходимо на мравките за подпорни на стълбищата.

— Елате тук, такова нещо не сте виждали — повика Хитрушко Ферда и Работливко. — Вижте какво ще ви покаже Рогача. Това е великолепно, това е чудесно! Такава сила. И още не се е уморил.

Рогача, поласкан от похвалите, режеше една след друга гредите, които Хитрушко му посочваше, само и само да докаже, че това никак не го изморява. Чак когато нарязва цяла купчина греди, той се сепна и се обърна подозрително към Хитрушко:

— Я слушай, ти да не си намислил да се подиграваш с мен?

Но Хитрушко го помилва и му каза ласкаво: — Не те подигравам, Рогачо. Аз ще ти докажа, че работата не е за смях. Ще ти покажа за какво са ни необходими тези греди. Ела с нас! — И той поведе Рогача към мравуняка.

Каква чудна гледка се откри пред тях! Мравунякът не приличаше на мравуняк, а на огромна строителна площадка, която гъмжеше от работници. Бяха построени скелите за още три етажа. Сечко ходеше важно насам-натам, повдигаше пипалата си, а Шишко мереше с тях дали не са допуснали някаква грешка. От едната страна, мравките влачеа борови иглички и клончета, а от другата — пясък и камъни. От подземиято дотича мравокът Чукче и ядосано извика: — Какво става с гредите за „долните“? Кога ще ги донесете?

— Това е чудесно, това е прекрасно — чудеше се Рогача. — Момчета, щом е така, веднага ще започна да ви помагам! Ще ви помагам, ще ви помагам! Та аз дори не знаех, че мога да върша такава хубава работа — да режа греди за строеж. Бързо, тичайте, отново започваме работа! — И забързаха с Хитрушко да режат греди.

КАК И ОХЛЮВА СЕ ЗАРАДВА

Но при нарязаните дръвчета ги чакаше нова изненада. Ферда беше наредил гредите и ги беше натоварил на една дървена шейна. Гредите бяха цяла планина. Петдесет мравки едва ли биха, могли да ги мръднат.

— Сега и аз ще ви покажа нещо — смигна Ферда на мравките и след малко уж случайно доведе при шейната един голям Охлюв.

— Наистина, не сме виждали такава хубава къщичка като твоята — взе Ферда да ласкае Охлюва. — Но и ти самият не знаеш колко по-хубава ще бъде тя, ако си издигнеш над нея още един етаж.

Охлюва се спря изненадан.

— Това не е никак трудно — продължи Ферда и пак намигна на мравките. — Можеш да започнеш оттук — посочи Ферда към черупката на Охлюва, — а пък тук можеш да си направиш, да речем, балкон.

Работливко и Хитрушко веднага се досетиха какво трябва да направят. Те сложиха на Охлюва приготвената юзда и го впрегнаха в шейната.

— Докато се обърнеш, ние ще свършим тая работа — уверяваше Ферда Охлюва. — Не вярваш ли? Ела да видиш как се строи при нас! След малко ще довършим и петия етаж.

— Любопитен съм, любопитен съм, много съм любопитен! — засмя се Охлюва и се повлече послушно след Ферда. И здравенякът му грамаден, дори не усети, че тегли шейна с голям товар. Честна дума, той спести труда на петдесет мравки.

— Винаги ли пълзиш така бавно или можеш и по-бързо — подпитваше Ферда Охлюва.

— Трябва да побързаме, за да пристигнем на строежа преди почивката — подкрепи Хитрушко деликатно Ферда.

Охлюва се уплаши. Не, той решително не желае да закъснее. Напъна се и шейната тръгна по-бързо. Почти със скоростта на забързана мравка.

След малко те пристигнаха и пред Охлюва се откри приказна гледка. Мравунякът приличаше на отворен часовник: всеки си гледаше работата и все пак работеха заедно. Така се получаваше нещо чудесно. Охлюва наблюдаваше очарован. — Колко е хубаво, колко е красиво! Всичко бих дал, ако можех и аз да работя нещо! Веднага бих ви помогнал — въздъхна Охлюва.

— Я се обърни да видиш колко много ни помогна — помоли го Ферда и му показва какъв огромен товар греди е докарал до мравуняка.

— Аз ли? Нима и аз мога да работя така хубаво? — засия Охлюва.
— Наистина ли? Ами че аз никога не съм предполагал, че мога да свърша такава хубава работа! Бързо, бързо — аз пак ще отида.

Той се обърна и като бързаше, колкото може, тръгна пак към мястото, където Рогача режеше нови греди по дадената мярка. Натовариха пак шейната и Охлюва пак я повлече, като не знаеше какво да прави от радост. Той ту бръмчеше като трактор, ту цвилеше като стадо коне, ту пуфтеше и пицеше като локомотив. Толкова много му харесваше работата!

НО И ЧЕРВЕЙКАТА НЕ БИВА ДА СЕ ЛИШИ ОТ РАДОСТ

Отново цялата околност бе обзета от вълнение. Около Рогача бяха застанали цели тълпи любопитни и когато той прехапваше някое клонче, те му пригласяха развълнувано: „Хруп! Хруп!“ А Рогача, вдъхновен от тяхното удивление, работеше толкова разпалено, че трески хвърчаха наоколо.

— Аз работя колкото цяла бригада — говореше си той самодоволно.

Ами около Охлюва? Тук се блъскаха цели тълпи бръмбарчета. А имаше и критици. Две зелени скалчета бяха много обидени — и те можели да носят нещо, трябвало да си спомнят и за тях, и те с радост щели да помогнат. Но щом никой не държи на тях, щели да се махнат оттук. И докато мравките се наканят да ги повикат, те наистина избягаха.

Предложи услугите си и онази любезна, малка, тънка Червейка. — Моля ви се, аз чух, че тук се работи много добре. И аз желая да върша нещо хубаво. Не можете ли, моля ви се, да ми възложите някаква работа? Аз бих искала да стана бригадирка!

Каква добра Червейка! Трябва на всяка цена да се намери и за нея някаква работа, да се достави и на нея радост. Мравките дълго размишляваха. Галерии тя не може да им прокопава, защото е свикнала на мека почва. Камъчетата също не могат да се товарят на нея. Те биха смазали нежната Червейка. Да я впрегнат?! Това пък съвсем не може! Тя е толкова гладка, че всяко хамутче ще се изплъзне от нея.

Ферда се чукна по челото. Та нали той беше видял как голямата дебела Червейка влачи листа в дупката си! — Слушай, Червейко, не можеш ли да ни помогнеш да посадим нещо около мравуняка? Някаква хубава трева или някакви хубави растения заедно с коренчетата? Това не ти ли харесва?

— О, да. С удоволствие ще го направя. Аз, моля ви се, разбирам от коренчета!

Тази работа бе точно за Червейката! Тя наистина си знаеше работата. Избираше си винаги хубаво растение, разриваше пръстта около коренчето му, изваждаше го внимателно и тържествуващо го повличаше към мравуняка. Ако някой имаше случайно свободно време, наблюдаваше с удоволствие изкусната ѝ работа. Червейката правеше най-напред в земята дупчица, разрохкваше почвата и после вмъкваше коренчетата на растението в ямката. Мравките донасяха малко вода, поливаха растението и — готово! Така около мравуняка израсна най-красивата градина.

— Колко хубаво ще живеят нашите мравки! — радваше се Ферда. — Навсякъде около тях ще бъде красиво, те ще бъдат весели, с удоволствие ще работят всичко. И колкото мравките бъдат по-весели, колкото по-усърдно работят, толкова и мравунякът ще бъде по-силен.

Всяка вечер Ферда наглеждаше личинките. Те винаги го очакваха с нетърпение. През деня лудуваха, играеха, спортуваха, а вечер искаха Ферда да им разказва приказки.

Ферда вече не измисляше приказките. Той разказваше на личинките за всичко онова, което ставаше на строежа. Разказваше им за Работливко, за Шишко, за Рогача, за Охлюва, за любезната Червейка, за светулчиците, а личинките го слушаха захласнати.

И макар че Ферда нищо не измисляше, това бяха най-хубавите приказки.

ЗА РАЗУЗНАВАНИЯТА НА СЕЧКО И ЗА МАЛКОТО СМЕШНО БРЪМБАРЧЕ

Сечко пак се беше спрял при пъна и с притисната до кората глава слушаше възхитен как неговите личинки хрупкат дървото — хруп-хруп-хруп!

— Какъв апетит имат тези немирници! — радваше се той. — Сякаш бадеми хрупкат.

Но Сечко дочу и нещо друго. В тревата, притиснати към земята, вървяха двама мравока, двама бърборковци. Те не се виждаха, но мърмореха толкова високо, че се чуваше всяка тяхна дума.

— Всичко това, което правим, е глупост — мърмореше единият. — Защо трябва да бързаме толкова!? Като че ли тази работа не може да почака!

— Искат само да работим! — мърмореше другият. — А може и робовладелците да нападнат съвсем други мравки, а нас да не ни забележат!

— И да ни нападнат — измърмори първият, — ние ще избягаме, а другите да правят, каквото щат!

„Я ги виж ти, какви са егоисти!“ — помисли си Сечко и реши да види мравките. Разбира се, кой друг можеше да бъде, освен Мърморко и Дърдорко. Те изчезнаха в тревата, все още мърморейки: — А може и да не съществуват никакви робовладелци!

Последните думи изумиха Сечко. — Какво? Нямало робовладелци? Честна дума, ще отида сам да проверя! — Той разпери крилата си и — фррр! — полетя направо към големия бодил да види има ли там мравуняк на робовладелци.

Сечко го видя още отдалече, но това, което ставаше пред мравуняка, го изненада най-много. Там войниците на робовладелците правеха бойни упражнения; те се учеха как да атакуват, как да превземат входовете на мравуняците, къде да ухапят врага най-силно.

— Мравките при шипковия хруст си строят много здрав мравуняк — обясняваше на войниците един грозен зъбльо. — Ние

трябва да ги нападнем, преди да доизкарат мравуняка си. — И той започна да подбира най-силните зъбълковци, които ще бъдат в първите редици на разбойническото нападение.

За Сечко това беше достатъчно. Той нямаше какво повече да разглежда и без да чака, бързо полетя към шипковия храст.

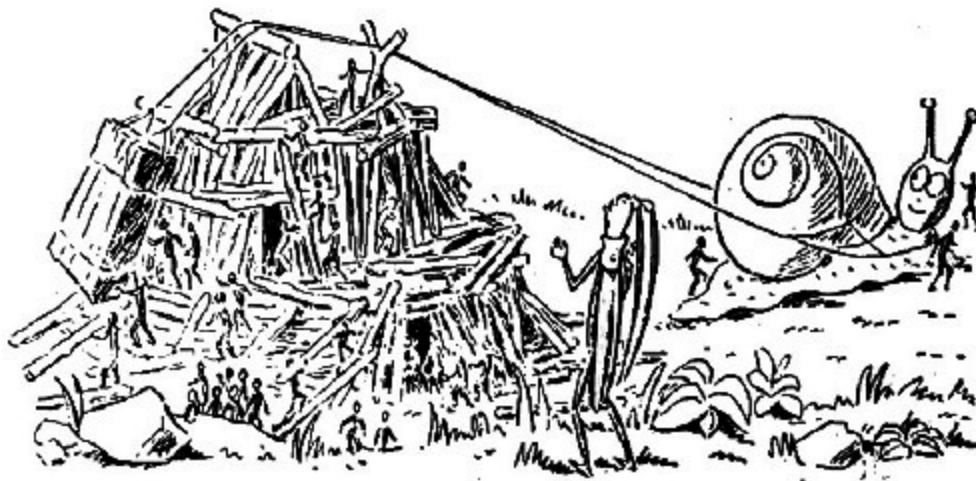
— Искат да ни изпреварят, да ни сварят неподготвени! Мравки, чувате ли? — Ферда вдигна на крак мравуняка. — Какъв отговор ще им дадем?

— Ние също ще избързаме — извикаха дружно всички мравки. — Ние ще ги изпреварим! — обещаваха всички. — Ще измислим нови рационализации, за да работим по-хубаво и по-бързо!

Сега строителният завод заработи с още по-голяма бързина. И когато Сечко дойде отново да види мравуняка, не можеше да се начуди.

— Внимание! — викнаха му. — Сега ще пуснем в действие нашето ново изобретение!

И в същия момент зад мравуняка се разнесе: „Дийй, дийй!“ Охлюва, впрегнат с дебели въжета, тръгна. Въжетата бяха опънати над мравуняка и — да не повярваш — вдигнаха цяла стена, приготвена за мравуняка.

— Я ги виж, хитреците му с хитреци! — учуди се Сечко. — Вместо да пренасят част по част, те теглят нагоре половин мравуняк! Ех, че са изобретателни!

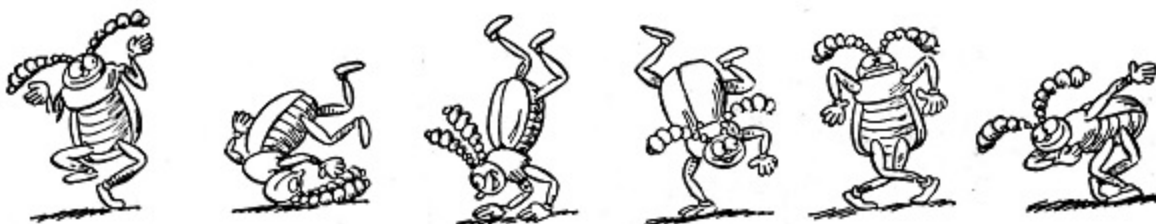
Но и „долните“, работниците от подземиято, не оставаха назад. Те си бяха построили от скаличката чак до мравуняка пързалка и по

нея спущаха камъните, които им бяха необходими за подземните галерии. По такъв начин не се губеше време за пренасянето им. Всичко трябва да свърши по-бързо! Отсега нататък всичко трябва да става по-хубаво!

Ферда също мечтаеше да измисли някакво изобретение. Искаше му се да измисли за личинките такива хубави развлечения, че да има повече време и той да помага на мравките под земята и над земята.

И тъкмо излезе навън, пред него изскочи от тревата едно малко, смешно бръмбарче с пипалца като бухалчици, което веднага започна да се премята, да ходи по ръце, да танцува и да прави смешни поклони.

— Ехей! — зарадва се Ферда. — Бръмбарче, нашите личинки много ще ти се радват! Искаш ли да дойдеш при нас!

Вместо да отговори, бръмбарчето взе да се премята напред, назад, накрая се изправи на ръцете си и замига дяволито с очичките си, като че искаше да каже „да“! Ферда се зарадва, взе бръмбарчето и затича весело към мравуняка.

Какви фокуси и комедии направи бръмбарчето пред личинките просто не може да се опише, а премятанията му не могат да се преброят. Малките личинки бяха толкова възхитени, че не искаха да пуснат бръмбарчето и помолиха Ферда да остави Бръмбазъчето, както започнаха да го наричат, в мравуняка. Можело, казваха те, да спи при тях до яйчицата. След като Ферда разреши, Бръмбазъчето взе да скача от радост чак до тавана, след това танцува на един крак така смешно, че всички се натъркаляха от смях. Развлечението на личинките беше осигурено и Ферда заработи с пълна пара на строежа.

КОЙ СПЕЧЕЛИ СЪРЕВНОВАНИЕТО?

— Ура! Ура! — разнесе се из мравуняка на единадесетия ден от съревнованието. — Днес ще узнаем кой е победил!

Как така? Нали съревнованието трябваше да свърши на четиринадесетия ден?

Това е вярно. Но щом се наложи да побързат, мравките побързаха и приключиха работата три дни по-рано. Всички чакаха около празнично украсения мравуняк, нямаше я само стражата. Тя беше застанала недалеч и бдеше да не се доближи някой от враговете.

Гледката към мравуняка беше прекрасна.

Под яркото слънце се извисяваше сграда, каквато досега не е имал никой мравуняк. Пет етажа все от камък, пет истински крепости една над друга. В най-горните етажи под лъчите на пролетното слънце ще се припичат какавидите и яйчицата. Две кули съединяват всички етажи, а от долния етаж, където ще се събира стражата, излизат коридори по всички посоки, за да могат войниците веднага да прибягнат до всяко място, нападнато от врага.

Това е истинска крепост, о която всеки неприятел ще си строши главата. Утре всичко ще бъде покрито с борови иглици, за да изглежда отвън като обикновен мравуняк.

Любопитните наблюдаваха с почуда и възхищение остроумно построената сграда. Между тях бавно преминаваше Охлюва, разхождаше се Рогача; и двамата сияеха от гордост и се хвалеха: — Ние също помагахме! Ние също работихме на строежа! Там бяха и Сечко, и скромната Червейка. Но те не продумваха нищо, а само чакаха да видят тържеството.

Най-сетне главната порта се отвори и четири бавачки излязоха, за да съобщят какво е решила майката.

— Ура! Ураа! — поздрави ги публиката.

— Мили гости и мили мравки — започна една от бавачките. — Никъде и никой досега не е построявал мравуняк толкова бързо и толкова здраво, както ние с нашето трудово съревнование.

— Урааа! Да живее трудовото съревнование! — извика публиката възторжено. — Бравооо!

— Трябва да благодарим на Работливко и на Шишко, които първи започнаха съревнованието.

— Урааа! Да живее Работливко, да живее Шишко! — викаше публиката и ръкопляскаше на двамата герои. — Бравооо!

— Вие сигурно искате да знаете кой спечели съревнованието — продължи бавачката. — Вие сами виждате какво е построила бригадата на Шишко. Но ние разгледахме и това, което е построила под земята бригадата на Работливко, и можем да кажем, че и там е приказно. Там има топли салони за зимата, прекрасни складове за храни. А да видите какви стаички има за личинките и какавидите! Те са истински непревземаеми подземни крепости. Ами тайната...

Но бавачката не успя да довърши. Дръпнаха я назад и тихичко я сгълчаха: — Млъкни, нали знаеш, че за това не бива да се говори...

Бавачката не каза нищо повече за тайната и продължи високо: — Грях ни на душата, ако кажем, че някой е работил лошо. И двете бригади работиха великолепно, прекрасно. Кой тогава спечели? Майката на мравките ви съобщава: Победи целият мравуняк! Победихме всички! Всички работиха отлично. Най-добрите работници ще получат венци.

— Урааа! — извика публиката. — Да живеят най-добрите работници!

След това бавачките започнаха да раздават прекрасни венци. Първия венец получи Работливко, затова че измисли съревнованието,

че направи това чудо в мравуняка и за всичко, което е построил под земята, както и за тайната... С една дума, за онова, което не бива да се говори...

Втория венец получи Хитрушко за остроумните си идеи. Третия венец дадох на Шишко и на бригадата му, а четвъртия — на Небойсе — за нощните смени.

— Майката определи един венец и за нас — казаха бавачките неловко, и смутено, — защото и ние се съревновавахме. Вижте какво постигнахме! И те с гордост показаха на изненаданата публика такива дебели какавиди, през обвивката, на които се очертаваха мускулите на бъдещите мравки.

— Ехей! Какви големи мравки ще излязат от тях! Какви здравеняци ще станат! Браво на бавачките! Урааа! — викаха и ръкопляскаха всички.

За ценната помощ венци получиха и Охлюва, и Рогача, и Сечко, а също и малкото Червейче. Те много се зарадваха. И как се гордееха! Само Червейчето се обърка и цяло порумения от стеснение. А Охлюва, без да го забележат, изяде всичките млади листенца от венеца.

Сечко нахлузи венеца на шията си и веднага отлетя — да го покаже на жена си.

— Също и нашият Ферда заслужава най-големи благодарности — каза бавачката и подаде на Ферда чудесен венец. — През всичкото време Ферда ни...

Но не успя да се доизкаже. Неочаквано долетя дивата пчела и без да кацне, от въздуха съобщи: — Фердо, старата дебела Червейка поръча веднага да отидеш при нея. Сега тя живее до пречупеното борче. Бързо тичай! Има да ти каже нещо. — И пчелата отлетя.

НЕ ИЗДАВАЙТЕ ВСИЧКО, КОЕТО ЗНАЕТЕ

— До пречупеното борче! — уплаши се Ферда. — Та това е точно там, където излиза тайната на Работливко... ох, млък! Да не ме чуе някой! — побягна той. — Ако при пречупеното борче се е случило нещо, то непременно ще е нещо много сериозно.

Ферда намери старата дебела Червейка. Тя беше много развълнувана и този път дори не избяга под земята.

— Трябваше да бъдеш тук преди малко, Фердо! Щеше да чуеш два чудновати мравочи! Аз не познавам тези мърморковци. Но те стояха тук съвсем близо и непрекъснато ругаеха всичко, което става у вас. И внезапно като изневиделица при тях дойдоха две сини бръмбарчета и веднага ги заразпитваха какво има, какво е станало, та ругаят. Тогава двамата мърморковци съвсем се раздрънкаха! Наговориха, че у вас се вършели какви ли не глупости, че били съвсем изтощени, че къде се е чуло и видяло да се строи тайна галерия, която да води от стаята на какавидите и по която, ако се наложи, щели сте да ги спасявате.

— Ето, тук! — сочеха глупаците. — Тук излиза тайната галерия на открито. Колко се бяхтахме, колко много копахме, сега всичко ни боли! — оплакваха се те. — А сега на всичко отгоре трябвало да пазим и изхода на тайната галерия! Е, кажете ни — обърнаха се те към сините бръмбарчета, — на кого ще хрумне да краде какавидите ни през тайната галерия? — Сините бръмбарчета веднага се засмяха. — Хе-хе-хе, как можете да помислите такова нещо, хе-хе-хе! Я си легнете в мъха, а ние ще повардим малко заради вас! — И щом двамата бърборковци се съгласиха, сините бръмбарчета подскочиха от радост: — Отлично! Ние мислехме, че мравунякът им е непристъпен, но по тази галерия ще стигнем без бой чак до какавидите им. Още днес ще ги нападнем, още днес ще откраднем всичките им какавиди! — Те

съблякоха след това сините си мантии, за да не им пречат, и веднага видях, че това са робовладелци. Чуваш ли? Те бяха робовладелци! И побягнаха към дома си.

Жалки бърбровци! Работливко измисли такова хубаво изобретение! Ако неприятели нахлуеха в мравуняка, какавидите можеха да бъдат спасени през тайната галерия. Сега всичко е загубено. Бърборковците са издали тайната галерия тъкмо на робовладелците! Какво нещастие!

Ферда дори не успя да благодари, както трябва, на Червейката и хукна към мравуняка. Той трябваше да разкаже всичко за тайната галерия. Какавидите и яйчицата се намираха в голяма опасност и всеки, както може, трябваше да им помогне.

— Робовладелците ли искат да ни ограбят какавидите? — попита Небойсе. — Ще ги причакаме и ще се бием!

Бежко, който знаеше да бяга добре, Скокльо, Крачето и Гончо предлагаха, да се втурнат и веднага да нападнат мравуняка на робовладелците.

Не може така, мравки — укротяваше ги Ферда. Трябва да измислим нещо по-умно, да ги надхитрим. Веднага трябва да направим нов изход на тайната галерия. Тя не бива да води от пречупеното борче чак до какавидите в мравуняка, а да я отклоним като нова галерия, която ще излиза пак на открито.

Неприятелят ще се втурне в тайната галерия, ще помисли, че тича към мравуняка, а в това време вместо към какавидите той ще излезе по новата галерия някъде навън, съвсем на друго място — в тревата между камъните. Но трябва да направим, новата галери, преди да ни нападне врагът.

Ако при съревнованието между „долни“ и „горни“ мравките правеха... удивителни неща, то сега вършеха чудеса! Оказа се, че бавачките не бяха тренирали мускулите си напразно. Много от мравките, дори и от силните, не можеха да се мерят с тях. Така бързо и без отдых работеха те.

Но това какво е? Нима е възможно? Кой са тези, които тичат най-бързо от всички? Кой са тези, които вдигат най-тежките камъни? Кой са тези, дето най-упорито дълбаят земята, за да прокарат новата галерия? Мърморко и Дърдорко! Аха, сигурно вече са узнали каква опасност ги грози и сега искат да поправят грешката си. Никой не

говореше с тях, но и никой не ги упрекваше. Нека сами да разберат колко са били глупави, когато мърмореха против всичко.

ЗА СЛАВНАТА БИТКА ПРИ БЕЛИЯ КАМЪК

Най-сетне бе издадена заповед: „Всички по местата си!“

Истинският проход на тайната галерия бе зазидан, а новата галерия беше готова и излизаше горе при Белия камък. Предната стража вече съобщи, че войските на робовладелците настъпват. Разбойниците се приближаваха. Напред бързаха патрулите, а след тях напредваха страхотни колони от зъбати бойци. Те всяваха страх във всичко живо.

Бавачките побягнаха към мравуняка, за да помагат при барикадирането на всички изходи. Мърморко, Дърдорко и Бежко застанаха на пост при изхода на тайната галерия, до пречупеното борче. Робовладелците вече наближиха: те намериха входа и черната им сбирщина нахлу мълком като змия в галерията.

Настъпваха тихо, но като обезумели, без да мислят за друго, освен за плячката, която така лесно щеше да падне в разбойническите им нокти.

И когато всички се намъкнаха в тайната галерия, когато в нея изчезна и последният робовладелец, Бежко, Мърморко и Дърдорко изскочиха от скривалището си, зазидаха входа на тайната галерия с камъни и смола. След това хукнаха към Белия камък, където беше изходът на новата галерия. Там те се скриха под листата.

Наоколо бе тихо, но от галерията се чуваха крачките на първите войници робовладелци. Те бяха минали през цялата галерия и сигурно са очаквали с диво нетърпение как ще нахлуят в подземие то при какавидите, а вместо това ще излязат пак навън и дори няма да имат време да се чудят къде са се озовали.

Бежко, Мърморко и Дърдорко надигнаха глави. Но зад тревата и листата се показваха и главите на Работливко и Шишко, показваха се Небойсе, Удара, Ферда и храбрата стража — все отбор юнаци. Всеки от тях държеше в ръцете си по една голяма сопа или някакво друго оръжие.

От изхода на галерията пъкнаха първите страшни робовладелци.

— Дръжте ги! — тихо изкомандува Ферда. — Поемайте ги един по един!

Такава битка, каквато започна сега, робовладелците никога не бяха водили. Тези разбойници винаги бяха нападали бедните мирни мравки внезапно с цялата си войска от всички страни и бяха разгромявали нападнатите със страшната си сила и многочисленост. Ала сега те се блъскаха в тясната тъмна галерия и излизаха навън един по един.

Вън никой от тях нямаше време да се озърне й — прас! — ударът биваше нанесен, преди врагът да разбере къде се намира. Излезете друг — прас! — и той е повален. Трети — прас! — и ударите се сипеха като град. Въоръжените мравки удряха робовладелците, където свърнеха, и те падаха като подкосени. Никой не можеше да отстъпи, защото отзад напиреха другите, които мислеха, че първите са вече при какавидите, и крещяха победоносно „ура“! А в това време вън се разнасяше — прас, прас! Биеха ги, та пушек се вдигаше.

Скоро повалените станаха цяла грамада, а все още прииждаха нови и нови робовладелци.

— Не мога вече — простена жалостиво Удара. — Ще пукна от смях — и се хвана за корема, като гледаше какъв бой ядат робовладелците. Ала в това време един робовладелец от грамадата на пребитите го ухапа за крака.

— Оох! — извика Удара и се хвана за крака. Но веднага замахна, удари робовладелеца така, че той дори не мръдна. — Сега пак мога — разпали се Удара и отново се нахвърли срещу разбойниците.

— На ви, негодници! — викаха Мърморко и Дърдорко. — Вече няма да бъдем глупави! На ви, убийци! Днес вече знаем кому да вярваме и кому не. Опитайте се да дойдете пак! — и нанасяха почти такива силни удари като Работливко.

Тоягата на Работливко беше най-голяма и той винаги избираше най-яките разбойници. Шишко бе застанал над отвора на галерията и само ги блъсваше под тоягата му.

Ферда пък се грижеше нито един от робовладелците, излязъл от галерията, да не може да се опомни. Робовладелците бяха извънредно силни. Щом оставеше някого от тях да се поокопити, ставаше вече лошо. Сетне трудно се справяше с него.

Но малцина от робовладелците успяха да се измъкнат. Малцина успяха да избягнат ударите. Цялото им разбойническо нападение бе сломено. То завърши с пълно поражение на робовладелците.

ЗА НОВИЯ ВРАГ И НОВИТЕ ПРИЯТЕЛИ

— Урааааа!
Робовладелците са победени!

Победителите
тържествуваха, викаха,
подхвърляха от буйна радост
тоягите си във въздуха и пак ги
хващаха.

— Никому няма да се
предадем — викаха те по пътя
за мравуняка.

— Ще прогоним всички!
— сияеше Бежко и радостно
тичаше насам-натам.

— Ще смажем
разбойниците, ще ги направим
на пух и прах! — гърмеше
Небойсе.

— Ние с радост ще
направим всичко, каквото
трябва — присъединиха се
Мърморко и Дърдорко. — И
вече няма да мърморим за
щяло и нещяло — пошепнаха
си двамата.

Бавачките тържествено
отвориха вратите на мравуняка
и побързаха да посрещнат
победителите.

— Вие не се ли уплашихте? — попитаха ги мравоците.

— Ни най-малко — засмяха се бавачките. — Вие да не мислите,
че не можем да се бием добре като войниците? Та нали и ние се

упражнявахме. Само да посмее някой да ни нападне!

В това време нещо се мярна, побягна от мравуняка и се разнесоха викове: — Ето го, тук е, дръжте го, хванете убиеца! — Настана голяма бъркотия: едни тичаха насам, други — натам. Дърдорко и Мърморко така се сблъскаха, че искри излязоха от очите им; четири мравки се хвърлиха на земята, но не успяха да хванат никого. Когато се успокоиха видяха само няколко бавачки да плачат.

Случило се беше нещо страшно. Преди малко бавачките бяха хванали Бръмбазъчето да си похапва мравчи яйца. То ги лапало лакомо и успяло да унищожи цяла купчина. Бавачките веднага искали да хванат убиеца, нахвърлили се върху него, но Бръмбазъчето се промъкнало и избягало.

Бавачките бяха смазани от мъка. Те не очаквали такова нещо от Бръмбазъчето. То изглеждало толкова кротко, толкова мило. Но късно разбрали кого са приютили при себе си.

Бръмбазъчето беше лакомо разбойниче, зло бръмбарче, което винаги се стреми да се промъкне в някой мравуняк, за да краде яйчица. Затова този коварен убиец се преструваше пред Ферда и пред личинките, подскачаше като палячо и правеше какви ли не фокуси, за да го оставят в мравуняка, близо до най-любимото му лакомство — мравчите яйчица.

— Как можахме така лекомислено да му повярваме — нареждаха бавачките.

— Как можах да го доведа в мравуняка, щом не го познавам — удряше си главата Ферда.

— Трябва да бъдем много бдителни към всеки, който се стреми да се добере до нас — решиха мравките, — защото иначе враговете ще ни мамят по сто пъти на ден. Не трябва да допуснем вече нито един враг да се промъкне при нас.

Каквото решиха, това и направиха. Когато при тях дойдоха три непознати мравки и казаха, че са от мравуняка при кръстопътя, веднага ги заведоха при Ферда, за да ги разследва.

Но Ферда не ги разследва. Той се втурна към тях с разтворени обятия. — Вие сте от мравуняка при кръстопътя, нали — възкликна той. — Веднага ви познах, че сте братя на робите от мравуняка на робовладелците!

Гостите се усмихнаха. Бяха довольни, че Ферда ги позна веднага, и се радваха, загдето робовладелците са яли такъв голям бой! Разказаха, че в техния мравуняк всички скачали от радост. — Ние дойдохме да ви благодарим, но и да ви кажем още нещо: робовладелците се канят да ви отмъстят. Щом се поокопитят, те пак ще нападнат. Ще нападнат вас или нас! Не искате ли да се съюзим?

— Така ли? — замислиха се мравките.

— Да се обединим срещу злия враг? Това е знаменита идея — рече си Ферда. Но все пак най-напред трябва да се разгледа мравунякът при кръстопътя. И Ферда изпрати в мравуняка при кръстопътя Работливко, Небойсе и Шишко да разгледат всичко. Изпрати и Бежко, за да донесе по-скоро известие какво са свършили.

Славният бегач Бежко се върна много скоро.

— Това ще бъде чудесно — съобщи той възторжено. — Мравките от кръстопътя ще ни бъдат верни другари. Но ние трябва да им помогнем. Те много са пострадали от робовладелците. Работливко, Небойсе и Шишко останаха при тях, за да им покажат как ние се съревновавахме и как си построихме силен и здрав мравуняк.

Веднага се обадиха и други мравки, дори и бавачките, които пожелаха да помогнат на мравките при кръстопътя.

— Не, не бива да отиват всички! — каза Ферда и избра само най-добрите, които трябваше да отидат и да подобрят работата в мравуняка при кръстопътя.

Така започна чудесната дружба между двата мравуняка.

КАКВО НАПРАВИХА ЩУРЧЕТАТА И КАКВО СЪОБЩИ ДИВАТА ПЧЕЛА

Да слушаш щурчетата е винаги интересно. Седи си щурецът самотник пред къщурката и цвърка, цвърка за всичко, което знае, за всичко, което е чул от другите щурчета. Слушат го другите щурчета и едва дочули новината, предават я по-нататък. Това, което узнае едно щурче, научават го бързо всички щурчета от околността и започват да цвъркат.

Какво ли не биха дали робовладелците, за да накарат щурчетата да мълчат! Сега те не цвъркаха за нищо друго, освен за поражението на робовладелците при Белия камък.

Никой не съжаляваше робовладелците, а навсякъде им се надсмиваха. „Колко се страхувахме от робовладелците преди! Но сега — ха-ха-ха! — това, което е било, няма да го бъде вече.“

И наистина, нещата се измениха. Едва узнали новината, робите си рекоха: — И ние няма да се страхуваме от тях.

И се разбунтуваха. Повече няма да хранят господарите. Няма да им робуват повече. Нека сами се прехранват.

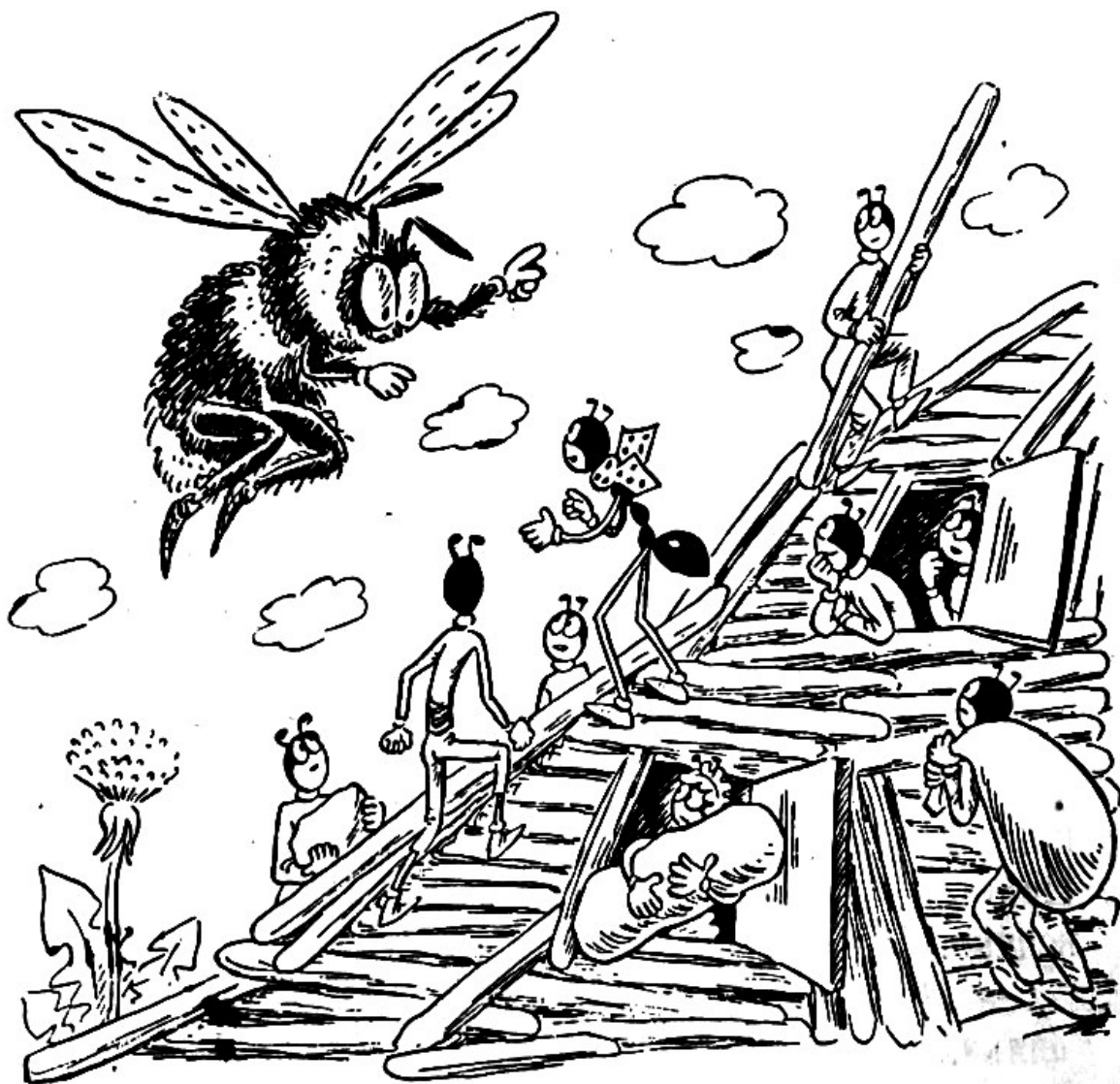
Робовладелците побесняха. Те лудееха от гняв, но въпреки това взеха да придумват робите? Обещаваха им какво ли не, но напразно.

Не, гълъбчета — казаха си робите. — Не ви вярваме вече нито дума! — и не се поддадоха на увещанията им.

Тогава робовладелците опитаха със сила. Те прогониха от околността всички щурчета, за да не разнесат това, което става при тях, после затвориха в подземията на мравуняка бунтовниците и зачакаха робите да отстъпят. Но робите решиха: — Сега или никога! Ще видим кой ще победи! — и се оставиха господарите да ги държат под стража и да чакат. И тъй, господарите стояха на стража, но вече се превиваха от глад и люто се заканваха на мравките от шипковия храст.

— Ние ще измислим за тях нещо страшно! Ние ще ги унищожим! — крещеше най-зъбатия Робовладелец. Но той не смееше да крещи силно, защото се страхуваше да не го чуят щурчетата.

Но и това не му помогна. На съседната елха беше кацнал Сечко и наблюдаваше какво става в мравуняка, на робовладелците. И щом узнаеше нещо ново, Дивата пчела литваше към Ферда, забръмчаваше над мравуняка и без да кацне, предаваше новината.

Дивата пчела пак долетя, пак забръмча над мравуняка и без да кацне, съобщи следното:

— Фердо, робовладелците тъкмят нещо. Те искат да изпратят по въздуха срещу вас нещо много страшно! Изчакват само да духне вятърът. Говорят, че ще изпратят пара... пара... парашутисти! Аз не знам какво е това и Сечко не знае, но щом духне вятърът, ще ги изпратят.

Каква беда! Кой ще обясни на Ферда какво е това парашутисти?
— Бежко, тичай бързо и попитай всички — може би някой ще ти каже!

Бежко хукна. Той попита Рогача, попита Охлюва, попита Червейката, попита и пчелите, но никой не знаеше. Най-после отиде и при Паяка. Паяка го изслуша внимателно и си поглади брадата. — Хм,

казали, че чакат да духне вятърът, а? Вятър ще има утре, чуваш ли? Утре ще има вятър! Усещам го в костите си. Предай на Ферда да не се тревожи. При вас ще долетят парашутисти, но аз ще уредя всичко. Нека да остави това на мен, а утре ще видим!

— И нека всички да спят спокойно! — добави Паяка.

ЗА ГОЛЯМОТО ВЪЗДУШНО НАПАДЕНИЕ

Лесно е да се каже:
„Спете спокойно!“
Мравките предпочетоха все пак да се приготвят за упорита отбрана. Бавачките се погрижиха за яйчицата и какавидите, пренесоха ги в най-укрепените стаи, а стражата цяла нощ не мръдна от барикадите при входовете.

Всички бяха любопитни какво ще стане утре сутринта.

Когато на другия ден отвориха портите, часовоите се огледаха внимателно наоколо.

— Вънка има някаква мъгла! — известиха те.

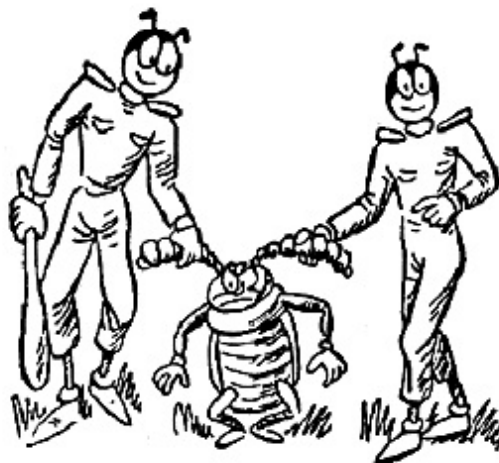
— Вън има някаква мъгла! — съобщи Мърморко, когато рано сутринта изнесе сметта от мравуняка. — Но това няма значение, ние не се страхуваме — добави той веднага, за да не помисли някой, че пак мърмори.

— Вън наистина има мъгла — каза си Ферда, като погледна от мравуняка, — но тя е някак странна.

След това всички започнаха да наблюдават мъглата. Гледаха, гледаха и най-после разбраха, че това не е никаква мъгла, а някакво чудо — мравунякът бе обграден от всички страни с тънка паяжина, опъната между дърветата, между високата трева и храстите. Паяжини висяха навсякъде и във всяка от тях бе застанал на стража по един паяк.

Нашият Паяк изпълни обещанието си. Той беше повикал всичките, си деца и през нощта бяха изтъкали паяжина около целия мравуняк.

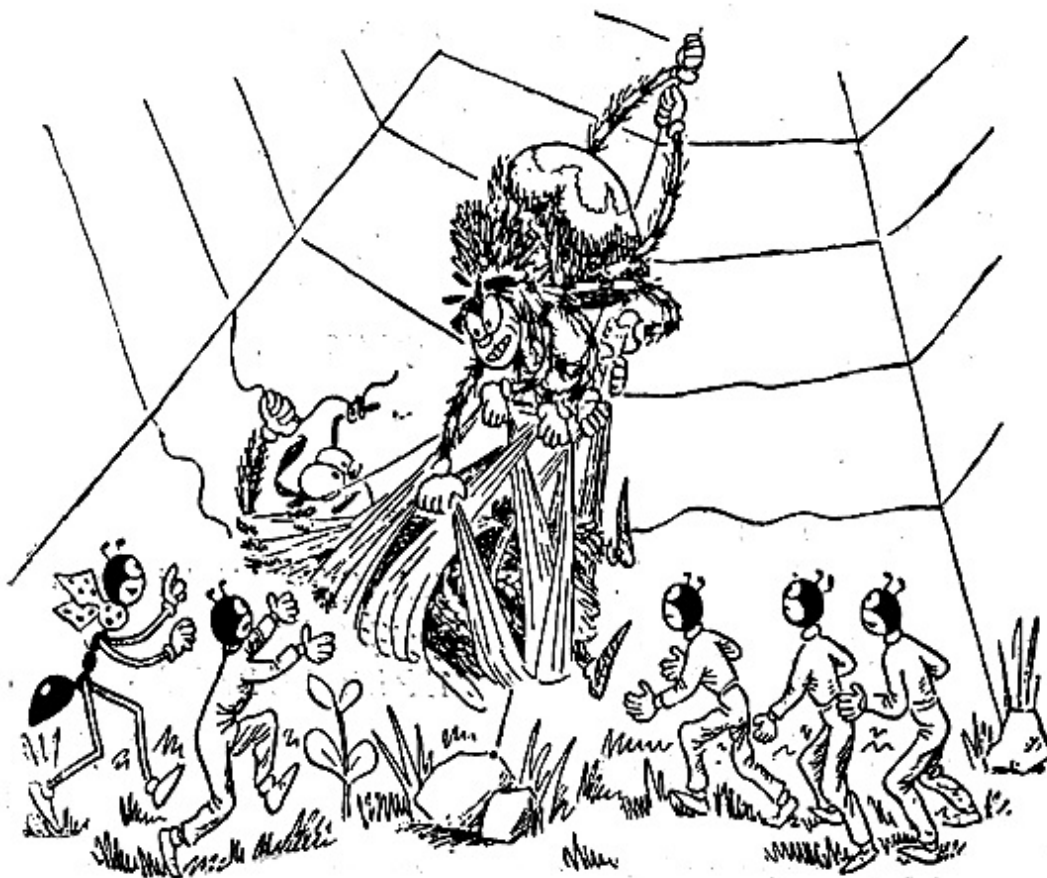
И ето — нападението започна!

Изведнъж при една от паяжините се вдигна страшна врява. Там вероятно бяха хванали първия враг. Паяжината силно се разтресе и хванатият пленник грозно забръмча. От всички страни се спуснаха към него паяците. Те го омотаха в паяжината. Сигурно е много голям!

Но какво е това?! Пленникът закрещя:

— Фердо, Фердо, помощ — това съм аз, Дивата пчела!

— Нещастната Дива пчела! Какво ли е правила, та първа се е хванала в паяжината? Веднага трябва да изтичам при нея, докато не е късно — каза си Ферда. — Няма да ѝ помогне това, че е голяма и силна. Паяците така ще я омотаят, че няма да може да мръдне.

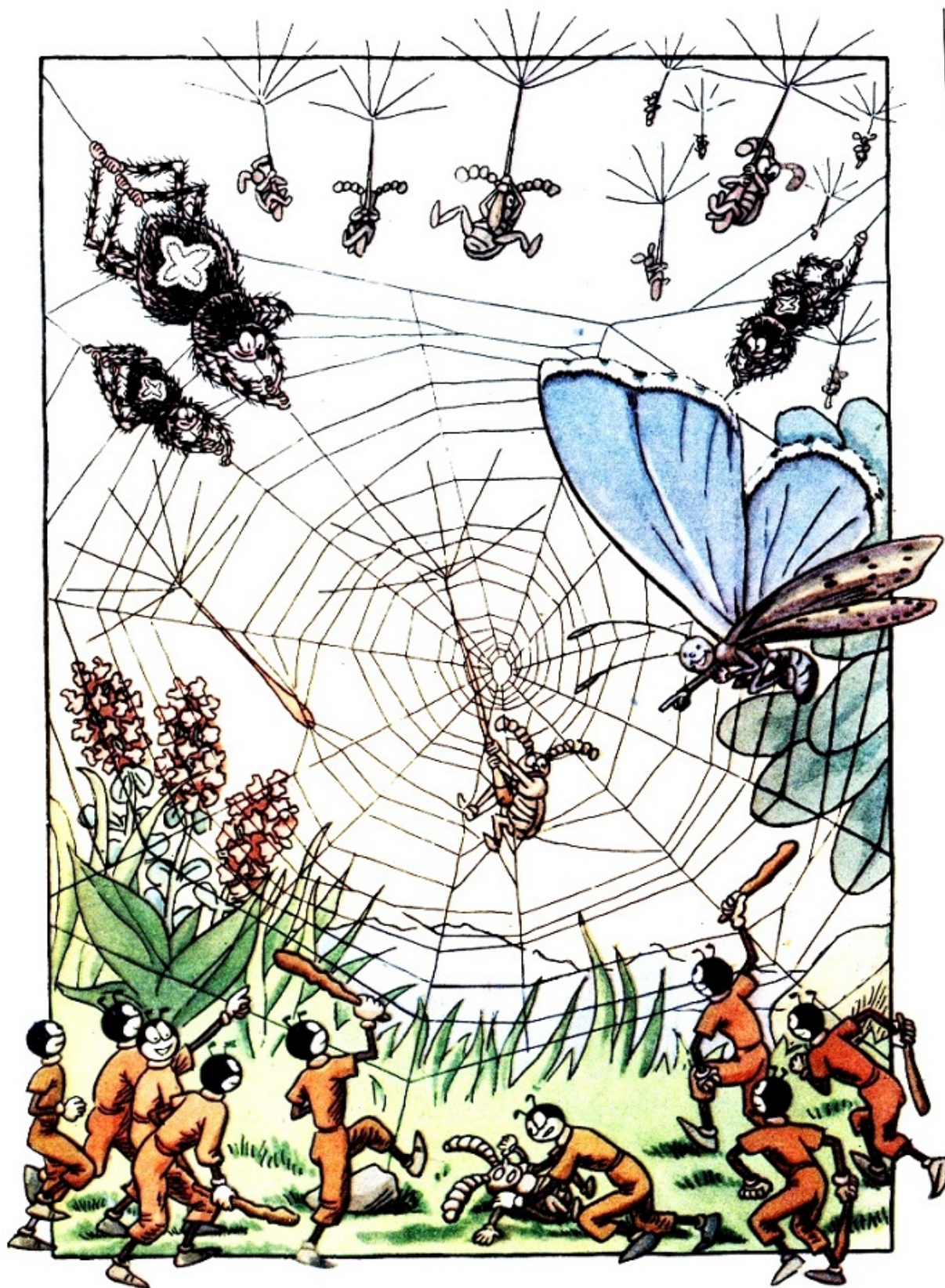
Дивата пчела дълго не можеше да дойде на себе си, след като я освободиха от паяжината, а само произнасяше неразбираеми слова: — Те вече... вече... щурчетата... Червейката... ох, какво се обърках — Сечко — те вече летят насам. — И тя падна на земята като пребит.

Мравките положиха припадналата пчела върху меката трева и погледнаха към небето.

Наистина, нещо летеше. Ветрецът носеше нещо белезникаво. Какво е това? Глупости! Защо Сечко ни плаши? Наистина, изглежда като парашути, но това са обикновени пухчета от глухарчета! Само семенцата под пухчетата са малко по-големи.

Погледнете, погледнете — това не са обикновени семенца! Върху всяко семенце на глухарчето е седнало малко бръмбарче; едно от тях се хвана вече в паяжината и преди още паяците да го омотаят, мравките го познаха; да, да, то бе като Бръмбазъчето, което неотдавна унищожи мравките яйчица и после избяга...

Ах, тези подли робовладелци! Като разбраха, че ле могат да откраднат какавидите на нашите мравки, решили да им отмъстят, да им напакостят жестока, като изпратят по въздуха насекоми убийци, които да унищожат потомството им. Изпратили бръмбарчетата да им изядат всичките яйчица.

В паяжината падаха вече следващите парашутчета, Паяците стремително се спускаха по нишките на паяжината и веднага връзваха всеки попаднал в мрежата пленник, всяко бръмбарче. Така бяха хванати много и много унищожители на мравчи яйчица.

Мравките стояха нащрек и бяха готови да унищожат всяко бръмбарче, което падне на земята до Мравуняка. Но това не им се удаде, защото нито един парашутист не падна близко до тях, а всички се хванаха в мрежата. Само няколко от тях паднаха далеч в тревата й храстите, където нямаше паяжина. Ала срещу тях се втурна стражата. Ако ги намери, тежко и горко на подлите вредители!

И преди още слънцето да се издигне високо над дърветата, всички щурчета разгласяваха как е завършило нападението на парашутистите.

ЗА СЛАВНИЯ ПОХОД ПРЕЗ ГОРАТА

— Ха-ха-ха-ха! — смееха се всички охлюви.

— Ха-ха-ха-ха! — смееха се всички бръмбарчета и малки мравчици.

— Ха-ха-ха-ха! — смееха се червеите — и дебелите, и тънките, та земята се тресеше.

— Ха-ха-ха-ха! — смееха се мравките от мравуняка при кръстопътя, но същевременно изпратиха пратеник при шипковия храст.

— Нашите братя все още пъшкат в робство! Ние не трябва да ги оставяме така! Хайде да идем и да кажем на господарите им да ги пуснат. Елате и вие с нас; нека сме повече! Елате да ни видят колко сме много!

При шипковия храст не им отказаха.

— Това не е лоша идея! Да! Браво! Да отидем и да покажем на робовладелците колко сме много! Да им покажем силата си!

Нека да разберат, че няма да се предадем! Нека да видят, че вече не се страхуваме!

— Да вървим, мравки! Сега или никога!

Така викаха всички и започнаха да се приготвяват. Бежко търчеше от единия мравуняк до другия; предаваше заповеди, донасяше отговори. И когато мравките от двата мравуняка се приготвиха, потеглиха на поход.

За цялата гора това беше неவிжданo събитие. От незапомнени времена само робовладелците бяха предприемали походи, когато нападаха мирните мравки, за да предизвикат разбойнически, унищожителни войни. Но сега тръгнаха на поход, мирните мравки, за да кажат на робовладелците веднъж завинаги, че искат спокойствие и мир.

Никой досега не беше виждал в гората такова зрелище. И който отидеше да го види, не съжаляваше.

Когато щурчетата узнаха за похода, те престанаха да цвърчат, излязоха от своите дупки и тръгнаха с мравките, за да видят всичко със собствените си очи. Рогача и Охлюва също си рекоха, че не бива да изпуснат такова нещо. Тръгнаха и такива животинки, които никога не са се интересували от мравките. Старата червейка и младата червейка също тръгнаха. Но както едната, така и другата не можеха да вървят бързо и останаха много назад. Ех да можеха да видят какво става напред?!

Колоните на мравките настъпваха като тъмен облак. От едната им страна крачеха рогачите и охлювите, а от другата страна — щурчетата, заедно с цели тълпи любопитни животинки.

Ех, да можеха да видят какво става в мравуняка на робовладелците!... Там цареше такава бъркотия, че никой не можеше да разбере какво става.

— Как? Те настъпват против нас? — викнаха робовладелците ужасени. — Кой им е позволил? Това е невъзможно! Те са длъжни да се страхуват от нас! Те са длъжни да ни хранят!

Щом робовладелците вътре в мравуняка, чуха, че се говори за ядене, започнаха да крещат: „Искаме да ядем! Искаме да ядем!“ — И Хукнаха нагоре, защото помислиха, че ще получат храна. Но оттам видяха каква голяма сила е тръгнала срещу, тях.

— Погледнете, те не са сами! — викнаха робовладелците, като видяха охлювите, рогачите, щурчетата и всички останали. — С тях е тръгнал целият горски свят! Всички са против нас!

В това време се дочуха гласовете на червейките, които подвикваха отзад: „Почакайте, почакайте“.

Червейките искаха да видят поне малко от зрелището.

— Чухте ли? — изплашиха се робовладелците. — Те настъпват срещу нас и още отдалече ни се заканват. Но ние няма да чакаме! Не, няма да чакаме!

Ако чакаме още, зле ще си изпатим. Всички вълн! Всички вълн! Да бягаме, докато е време!

— Почакайте, почакайте! — завикаха пак двете червейки...

— Бързо, бързо! — стреснаха се робовладелците. Не бива да чакаме! Хайде да бягаме! Да бягаме! — и се втурнаха към подземието, за да приберат яйцата и какавидите си.

Най-силните, които още не бяха изтощени от гладуването, хукнаха да приберат царицата. Гладната царица много се зарадва, като дочу стъпки. Тя помисли, че робите ѝ носят храна. Но след като разбра, че дошлите са все гладни робовладелци, така се разяри, че взе да ги бие страшно, да рита толкова силно, че няколко коридора се събориха, пердетата паднаха, а накрая се срути и царската ѝ стая. С големи усилия робовладелците я извлякоха навън.

Някои нетърпеливи мравки от шествието вече разбъркваха колоните, изпреварваха се, пресичаха пътя на Охлюва и нищо чудно, че той се уплаши да не смаже някого.

— Сторете път — викаше Охлюва със стеснение. — Иначе ще смажа някого — предупреждаваше той мравките.

Когато чуа и тези думи, робовладелците толкова много се изплашиха, че вече нито един от тях не искаше да остане в мравуняка. Цялата разбойническа сбирщина хукна навън. Дори и царицата вече не се съпротивляваше, а побягна като луда с останалите робовладелци.

Ех, че бягане беше!

Жалко, че Бежко и неговите другари бяха още далеч! Иначе можеше да се види кой бяга по-бързо. Но изглежда Бежко щеше да изостане, защото така, както бягаха сега робовладелците, не е бягала още нито една мравка!

КОЙ ОСТАНА В МРАВУНЯКА?

Когато колоните на мравките стигнаха до мравуняка на робовладелците, той изглеждаше вече празен.

Но не беше съвсем така. От подземията се чуваха шум, стъпки.

— Внимание, внимание — разнесоха се предупредителни гласове. — Те са още там и се канят да ни нападнат.

В този момент от мравуняка се изсипа голяма тълпа, мравки. Те викаха, радваха се, сияеха и тичаха да посрещнат нашите мравки. Това бяха освободените роби.

Какво посрещане, какви прегръдки, колко радост! Най-сетне бедните роби бяха свободни. Мравките от мравуняка при кръстопътя не можеха да се разделят със своите братя.

Само мравките от мравуняка при шипковия храст продължиха да преследват бягащите робовладелци. Бежко, Крачето, Скокльо и Гончо бяха вече далеч напред, а дивите пчели им показваха накъде бягат робовладелците.

Може би щяха да ги догонят, но робовладелците се укриваха в гъстата трева и дивите пчели не можаха да ги открият.

Нека бягат! Тук вече няма да се върнат. А ние по-добре да се върнем заедно с преследвачите в мравуняка на робовладелците.

Там вече разглеждаха изоставените вили и дворци на робовладелците.

— Вижте в какви дворци живеяха, а ние се свивахме в тези тъмни дупки... — обясняваха освободените роби.

— Вече няма да се свивате в тях — утешаваха ги братята им от мравуняка при кръстопътя. — Ще се върнете при нас...

Но Ферда ги прекъсна.

— Какво приказвате? Защо трябва да се връщат? Кой е строил всичко това? Кой е хамалувал? Нима дворците и вилите не принадлежат на тези, които са ги строили? Нека останат тук! Тези дворци са техни!

— Ура! — извикаха радостно всички мравки. — Ферда е прав! Да живее Ферда! — и всички решиха освободените роби да се настанят във вилите и дворците, които сами бяха построили.

— Но... — смутиха се освободените роби... — Ние нямаме мравча майка.

— Ще имате! — казаха братята им от мравуняка при кръстопътя.

— Нашият мравуняк има няколко майки. Ще ви изпратим една и тя ще ви снася яйчица.

— А ние ще отглеждаме наши собствени личинки и какавиди! — зарадваха се бавачките, които досега слугуваха само на робовладелските деца.

— И всички ще заживеем в мир и спокойствие! — ликуваха мравките.

— Ура-а-а! — извикаха отново радостно всички заедно с рогачите, охлювите, щурчетата, червеите и гласът им прогърмя в

цялата гора.

ДОВИЖДАНЕ

Щурчетата пак запяха! Колко много новини имаха да разказват! Те съчиниха дори цяла песен — все за позорното бягство на робовладелците. Те цвърчаха за похода на мирните мравки, цвърчаха за охлюва, за рогача, за червейките, а също и за мравока с червеното шалче на точици.

— Новината се разнесе далеко-далеко. Кой знае докъде бе стигнала! Тя стигна и до горския склон, където при кладенчето се намираще високият мравуняк. Там всички се зарадваха, започнаха да танцуват, да скачат и да викат радостно:

— Ураааа! Ферда е намерен!

Това беше мравунякът на Ферда. Мравунякът, от който Ферда се загуби и за който искаше да намери пътя, когато се катереше по клонките на шипковия храст.

— Хайде да идем за Ферда — викнаха всички мравки. — Урааа!

И те тръгнаха. Новата колона потегли през гората: най-напред вървяха бавачките с букети, а отзад стражата. Но стражата не тръгна, за да охранява колоната, а за да накара останалите да маршируват в крак и да им бъде по-весело.

Ама много по-напред, далеч пред колоната, щурчетата вече разгласяха новината, че мравунякът при кладенчето отива да си прибере Ферда.

Ах, колко плач, колко сълзи се проляха в мравуняка при шипковия храст.

— Ние няма да го пуснем! — викаха мравките...

— Ще насека греди и ще ги нахвърлям по пътя — заплашваше Рогача. — Ще залепя всички треви и всички камъчета и той няма да може да мине през тях — заканваше се Охлюва. А Паяка се гласеше да опъне навсякъде паяжини, та да не може никой нито да влезе, нито да излезе от мравуняка.

Но какво можеше да се направи, щом и Ферда искаше да се върне у дома си! На прощаване му устройоха голямо тържество и

приготвиха великолепно богато угощение. Бавачките, бивши робини, приготвиха такива ястия, каквито някога бяха длъжни да поднасят на робовладелците. А след гощавката Ферда трябваше да потанцува с всички бавачки.

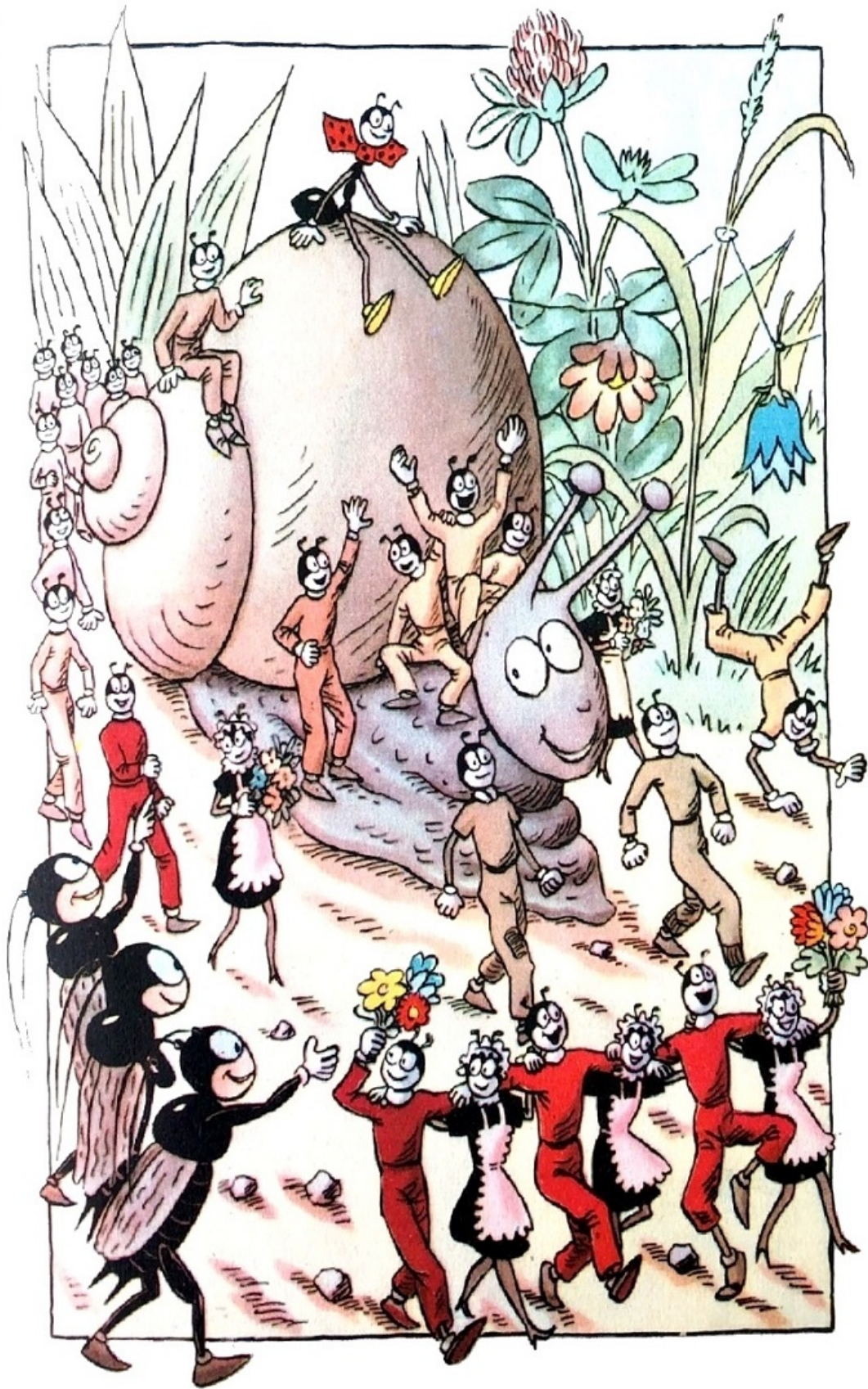

А те бяха толкова много! Горкият, после не можеше да стои на краката си.

— Това ми харесва — ухили се Охлюва. — Поне веднъж ще те повозя! — И Ферда се качи на охлювата черупка. Небойсе, Работливко, Бежко и другите по-видни мравки също се качиха на гърба на Охлюва и пътуваха като войници на танк.

Пътуването бе славно. Наоколо по паяжините висяха цветя. Щурчетата се тълпяха, за да видят всичко.

Всички искаха да изпроводят Ферда. За да не изостават червейките, колоната се движеше бавно. Мърморко и Дърдорко водеха Охлюва. Те бяха станали вече порядъчни мравоци. Предишното им мърморене, несъмнено се дължеше на това, че още като какавиди бяха паднали и наранили главите си. Но сега бяха оздравели и с радост се залавяха за всяка работа.

Шествието спря при трите бели брези, където свършваше районът на мравките от шипковия храст. И там се сбогуваха.

— Занапред ще си гостуваме! — обещаваха си мравките.

— И ще си помагаме! — викаха всички.

— Колко хубаво ще бъде, ще заживеем в мир и спокойствие — ликуваха те.

— И никому вече няма да позволим да ни пороби! — радваха се освободените роби.

— Довиждане! — викаха след това на Ферда.

— Довиждане! — отговаряше им Ферда и подаваше на всички ръка за сбогом. Но Ферда още не беше успял да подаде ръка на около сто и петдесет мравки, когато долетя едно водно конче. На него бе седнала една бавачка от мравуняка при кладенчето.

— Фердо, зле сме! — каза бавачката. — Нашите личинки вече узнаха, че се връщаш, и сега всички плачат, искат да им разказваш приказки. Моля те побързай!

Какво можеше да направи Ферда? Той не успя да се сбогува с всички, слезе от Охлюва и се качи на Водното конче. И Водното конче — фиууу! — полетя като реактивен самолет към родния мравуняк, на Ферда, за да не плачат вече личинките.

Ферда ще им разказва приказки.

Има какво да им разказва.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.